

Ekonomiutskottets betänkanden

E 2023:1–8

Ekonomiutskottets betänkanden

- E 2023:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026
- E 2023:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2022
- E 2023:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden
- E 2023:4 Utredning kring fördelning av ekonomiska resurser
- E 2023:5 Noaks arks fond
- E 2023:6 Kyrkoantikvariskt stöd
- E 2023:7 Friår från kyrkoavgift
- E 2023:8 Regelverk vid försäljning av fastigheter

Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2023:1

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2023:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026 samt motion 2023:81 Finansieringen av Act Svenska kyrkan, som relaterar till skrivelsens innehåll.

Ekonomiutskottet ställer sig bakom kyrkostyrelsens förslag till verksamhetsinriktning, kostnadsram för 2024 samt planeringsramar för 2025 och 2026. Vidare föreslår utskottet att motion 2023:81 avslås eftersom de tillväxtstrategier som kyrkomötet tidigare ställt sig bakom är framgångsrika. Dessutom anser ansvariga för Act Svenska kyrkan att det i nuläget inte finns anledning att bevilja medel utöver den kostnadsram och de planeringsramar som kyrkostyrelsen föreslagit.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Skrivelsens förslag	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2023:1, Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026	3
Motionens förslag	3
Motion 2023:81 av Maria Heldt, Finansieringen av Act Svenska kyrkan.....	3
Yttrande från andra utskott	3
Bakgrund	3
Skrivelsen	3
Motionen.....	4
Utskottets överväganden	6
Verksamhetens inriktning.....	6
Kostnadsram 2024	8
Planeringsram 2025	8
Planeringsram 2026	8
Motion 2023:81 Finansieringen av Act Svenska kyrkan.....	9
Bilaga 1 Ekumenikutskottets yttrande 2023:1y	12
Bilaga 2 Gudstjänstutskottets yttrande 2023:1y	14
Bilaga 3 Kyrkolivsutskottets yttrande 2023:1y	15
Bilaga 4 Organisationsutskottets yttrande 2023:1y	16
Bilaga 5 Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2023:1y	17
Bilaga 6 Ekumenikutskottets yttrande 2023:2y	19

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

E 2023:1

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån,
2. fastställa kostnadsram för 2024 till 3 429 miljoner kronor,
3. medge planeringsram för 2025 till 3 454 miljoner kronor,
4. medge planeringsram för 2026 till 3 438 miljoner kronor,
5. avslå motion 2023:81, punkt 1,
6. avslå motion 2023:81, punkt 2,
7. avslå motion 2023:81, punkt 3.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2023:1, Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån,
2. fastställa kostnadsram för 2024 till 3 429 miljoner kronor,
3. medge planeringsram för 2025 till 3 454 miljoner kronor,
4. medge planeringsram för 2026 till 3 438 miljoner kronor.

Motionens förslag

Motion 2023:81 av Maria Heldt, Finansieringen av Act Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att

1. utöver kostnadsram bevilja 55 miljoner kronor till Act Svenska kyrkan att användas 2024,
2. utöver planeringsram bevilja 82 miljoner kronor till Act Svenska kyrkan att användas 2025,
3. utöver planeringsram bevilja 82 miljoner kronor till Act Svenska kyrkan att användas 2026.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har inbjudit samtliga utskott att yttra sig över kyrkostyrelsens skrivelse inom deras respektive sakområden. Yttranden har lämnats av ekumenikutskottet 2023:1y, *bilaga 1*, gudstjänstutskottet 2023:1y, *bilaga 2*, kyrkolivsutskottet 2023:1y, *bilaga 3*, organisationsutskottet 2023:1y, *bilaga 4* samt samhälls- och kulturutskottet 2023:1y, *bilaga 5*.

Ett yttrande lämnades av ekumenikutskottet över motion 2023:81 efter begäran från ekonomiutskottet, 2023:2y, *bilaga 6*.

Bakgrund

Skrivelsen

Enligt 51 kap. 4 och 5 §§ kyrkoordningen ska kyrkostyrelsen årligen upprätta en budget för kommande år, som fastställs av kyrkomötet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten där intäkter, kostnader och finansiering framgår. Planeringsramar ska presenteras för nästkommande år.

Skrivelsens uppställning och innehåll

Kyrkostyrelsen beskriver verksamhetens inriktning och strategiska insatser under budgetperioden 2024–2026 med utgångspunkt i den nationella nivåns uppdrag enligt kyrkoordningen. Verksamheten är planerad i linje med kyrkomötets tidigare fastställda övergripande mål och budgetramar. I avsnitt 7 beskrivs övergripande målbilder och verksamhetsinriktning med exempel på större strategiska insatser under den närmaste treårsperioden utifrån målen. I avsnitt 8 och framåt beskrivs de ekonomiska förutsättningarna. Bilagan med omvärldsbeskrivning har beaktats vid kyrkostyrelsens beredning.

Kyrkostyrelsens överväganden och förslag

Kyrkostyrelsen presenterar fakta och beskriver det alarmerande behovet av kraftfulla åtgärder och omställning i Svenska kyrkan, vilket styrelsen gjort även tidigare år. Det krävs ansvarsfulla insatser i närtid av dagens förtroendevalda för att Svenska kyrkan även i framtiden kan fortsätta vara en öppen och rikstäckande folkkyrka som räcker evangelium i ord och handling.

Kyrkostyrelsen beskriver att många av landets församlingar kommer att tvingas göra stora anpassningar de närmaste åren om inte nya intäkter genereras eller arbets sätt förändras. Utgifterna i församlingarna har förskjutits till att fastighets- och administrativa kostnader tar en allt större del av församlingarnas budget. Det finns församlingar som kommer att klara verksamheten ekonomiskt bra under flera år, men många församlingar tvingas redan nu att minska personal eller göra andra nedskärningar som påverkar arbetet med den grundläggande uppgiften.

Kyrkostyrelsen betonar därför vikten av en ansvarsfull budgetering på den nationella nivån och att situationen kräver en ökad samverkan mellan stiftet. Behovet av ökad samverkan i både den administrativa verksamheten och i främjandeuppdraget blir alltmer central för flera stiftskanslier, av både ekonomiska och kvalitativa skäl. Krismedvetenheten har fått ökat genomslag och exempelvis inom expertområden som informationssäkerhet inser allt fler församlingar vikten av att öka professionaliteten, samtidigt som man måste hushålla med Svenska kyrkans resurser.

Kyrkostyrelsen ser som sitt uppdrag att med skärpt allvar anpassa ekonomin till kommande snävare ekonomiska ramar och skapa resurser för prioriterade områden och strategiska insatser till gagn för hela Svenska kyrkan i samverkan med stiftet.

För att öka tilliten inom Svenska kyrkan och säkra att informationen når församlingar behöver samverkan mellan nationell nivå och stift samt kommunikation mellan stift och församlingar och pastorat förbättras avsevärt. Kyrkostyrelsen menar att alla har ett ansvar för att undvika missförstånd och att saklig information når berörda. Svenska kyrkans interna och externa ökade samverkan och samlade förmåga att förvalta medlemsintäkter kostnadseffektivt kan dessutom motivera medlemskap i Svenska kyrkan.

Kyrkostyrelsen föreslår att kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån, fastställa kostnadsramen för 2024 samt medge planeringsramen för 2025 och 2026 enligt förslaget i skrivelsen.

Motionen

Act Svenska kyrkan

Internationell diakoni och mission är idag en integrerad del av Svenska kyrkans verksamhet och Act Svenska kyrkans insatser samordnas på den nationella nivån. Det internationella arbetet omfattar stöd till lokala kyrkor och trosbaserade bistånds-

organisationer och allianser inom områdena teologisk utbildning, humanitärt katastrofarbete, långsiktigt utvecklingssamarbete och påverkansarbete för demokrati och mänskliga rättigheter. Den internationella verksamheten är organiserad i land- och regionprogram, humanitära program samt i program för global policydialog. Den tematiska profilen i Act Svenska kyrkan kommer fortsatt att vara genusrättvisa, teologi i långsiktigt arbete och lokalbaserat psykosocialt stöd i humanitärt arbete.

Act Svenska kyrkan arbetar i partnerskap med lokala, regionala och internationella aktörer, vilket är en förutsättning för kontextuell kunskap samt måluppfyllelse i programmen. Utvecklingssamarbetet och de humanitära insatserna ska bidra till att människor själva får makt att forma sina liv och skapa en hållbar utveckling och de lokalanställda medarbetarna är därför av stor betydelse.

Arbetet finansieras genom gåvor, kollekter, kyrkoavgiftsmedel och finansiella anslag från Sida, EU och andra institutionella givare.

Strukturell förändring pågår

Som framgår av kyrkostyrelsens skrivelse 2023:1 pågår en strukturell förändring för Act Svenska kyrkans hållbara utveckling så att verksamheten ska kunna bedrivas även i framtiden.

Närvaron av utsända medarbetare i programländer och regioner underlättar förståelse och kunskap för den situation som finns i programländerna. Detta har stor betydelse för en nära dialog, samarbetet och för att utveckla och följa upp verksamheten. Det gör det också möjligt att i nära kontakt med ambassader och andra givare nå den finansiering som är möjlig lokalt och regionalt. De ekonomiska resurser som behövs för att komplettera Act Svenska kyrkans insamlade medel finns ofta tillgängliga i de länder och regioner där det huvudsakliga arbetet genomförs. Det blir således lättare att se möjligheter och ansöka om ekonomiska medel, tillsammans med samarbetsorganisationer eller genom att stödja partners att själva mobilisera ekonomiska resurser.

Närvaron av medarbetare på plats bidrar även till kommunikation, inspiration och engagemang i Sverige, som förväntas öka insamlingen i Sverige.

Mot bakgrund av ovanstående planeras närvaron av utsända medarbetare att öka i Act Svenska kyrkans programländer och genom att mer arbete kommer att göras i regionerna kommer antalet tjänster på kyrkokansliet att kunna minska.

Insamlingsverksamheten för Act Svenska kyrkan har utvecklats positivt under förra året, även om ökningen delvis går att koppla till situationen för Ukrainas folk. Viljan att ge ekonomiska bidrag ökar ofta i kristider, samtidigt som privatekonomin i en lågkonjunktur begränsar förmågan. Strategier för ökad insamling genom nya och förstärkta finansieringskällor har utarbetats och en satsning för fler intäkter och för att öka basen av givare pågår. Konkurrensen om privata givare i ett föränderligt biståndslandskap är stor i Sverige och en grundförutsättning för att lyckas med att öka insamlingen är fortsatt satsning på ökad kännedom och engagemang för Act Svenska kyrkan, likaså nya insamlingsmetoder. Den statliga biståndsbudgeten ifrågasätts vilket i förlängningen kan påverka bidragen från Sida. I en situation av minskad budget för Act Svenska kyrkan skulle det bli svårare att söka medel tillsammans med andra aktörer, eftersom egeninsatsen inte kan bli lika stor som tidigare. Därför pågår en satsning för att öka institutionell finansiering och få andra inkomstkällor till Act Svenska kyrkan.

För att sammantaget bidra till de övergripande mål för 2030 som kyrkomötet fastställt och för att nå en ekonomi i balans har kyrkostyrelsen planerat ett antal

strategiska vägval och satsningar för Act Svenska kyrkan. Dessa inkluderar investering i marknadsföring och insamling, en neddragning av kyrkoavgiftsfinansieringen samt ökad närvaro av utlandsanställda i programländerna. Parallellt sker också en satsning på teologisk utbildning och reflektion i nära samarbete med andra delar av verksamheten på den nationella nivån. Parallellt med ovan nämnda satsningar kommer antalet anställda i den internationella verksamheten på kyrkokansliet i Sverige att minska. Med fler anställda lokalt i programländer och ett minskat resande från programansvariga som arbetar i Sverige kommer även klimatavtrycket att kunna minska. Delar av arbetet kommer även framöver att kunna genomföras alltmer digitalt och kostnaderna kommer därmed att minska. Detta gäller exempelvis möten och seminarier, såväl i Sverige som internationellt, som kan anordnas digitalt.

Som framgår av KsSkr 2023:2 samlade Act Svenska kyrkan in drygt 26,6 miljoner kronor under 2022 som inte användes, då medlen var dedikerade till särskilda ändamål. I den internationella verksamheten finns utöver dessa medel ett ackumulerat överskott på drygt 139 miljoner kronor som kan användas framöver. Dessa medel kan enbart brukas i den internationella verksamheten och utgör en reserv under detta och påföljande år. Skulle exempelvis insamlingen gå med underskott kan dessa medel användas. Likaså kommer ett eventuellt underskott i den internationella verksamheten att kunna finansieras av kyrkoavgiften, vilket innebär att den nationella nivån i stället får ett motsvarande underskott. Act Svenska kyrkan kan med andra ord fullgöra sina åtaganden på kort sikt även om inte insamlingen går som planerat de närmaste åren, och kyrkostyrelsen har beredskap att täcka upp för eventuella underskott i slutänden.

Utskottets överväganden

Verksamhetens inriktning

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån.

Allmänt

Ekonomiutskottet vill inledningsvis uttrycka att den verksamhetsinriktning som beskrivs i kyrkostyrelsens skrivelse motsvarar vad utskottet finner angeläget. De strategiska satsningar som planeras svarar också väl mot de utmaningar som finns i omvärlden och som kyrkostyrelsen lyfter fram både i bilagan med omvärldsbeskrivning och i avsnittet om utmaningar i omvärlden.

De samtal som utskottet fört med kyrkostyrelsens arbetsutskott och chefstjänstepersoner under överläggningen har varit värdefulla för en ökad förståelse av skrivelsens innehåll och den planerade verksamheten. Utskottet har även fått en fördjupad redogörelse om ekonomi och prognoser för den nationella nivån.

Utskottet vill understryka svårigheten för kyrkostyrelsen att minska personalresurser på den nationella nivån när kyrkomötet årligen ger ett antal nya uppdrag för kyrkostyrelsen att hantera. Ofta är uppdragen både stora och komplexa och kan generera verksamhet som ska förvaltas under många år. Trots fler nya uppdrag konstaterar utskottet att den nationella nivån har en budget i balans 2026, vilket är glädjande.

Specifikt

De större strategiska satsningar som kyrkostyrelsen planerar är både relevanta och svarar bra mot de tre övergripande mål som styr den nationella nivåns verksamhet och som kyrkomötet sedan tidigare fastställt.

Exempelvis är utvecklingsarbetet inom kyrklig beredskap som omfattar stöd till stiftens beredskapsorganisation samt samverkan med myndigheter och andra organisationer ett bra exempel på vad Svenska kyrkan behöver göra utifrån rådande säkerhetssituation i Europa. Ett annat exempel är de angelägna insatser som handlar om informationssäkerhet, i en tid av ständiga cyberattacker. Utskottet betonar vikten av att alla församlingar ansluter till de gemensamma system och digitala lösningar som Svenska kyrkan har för att skydda känslig information och sina medlemmars identitet. Utskottet tar tillfället i akt och beklagar att införandet av det nya kyrknätet, en av de stora insatser som planerats och som bidrar till ökad informationssäkerhet, olyckligtvis försenats med två år.

Den stora satsning för klimatneutralitet i Svenska kyrkan som pågår genom den färdplan för klimatet som initierades av kyrkomötet 2018 är viktig och utskottet ställer sig positivt till de medel som budgeterats för etapp två de kommande åren. Utskottet vill betona att resurserna i första hand bör tillfalla församlingar och pastorat i ordnade former via stiftens. De flesta pastorat har goda insikter i vad som krävs för en klimatomställning men saknar ofta ekonomiska resurser.

Utskottet har stor förväntan på den utredning som tillsatts för ökad stiftssamverkan. På samma sätt som organisationsutskottet uttrycker i sitt yttrande välkomnar ekonomiutskottet de resonemang som förs i skrivelsen rörande ökad samverkan för kvalitet och hållbarhet. Den pågående utredningen bör enligt de båda utskotten kunna lämna värdefulla insikter både i hur den framtida ansvars- och uppgiftsfördelningen mellan stiftens och den nationella nivån samt mellan stiftens behöver se ut för att vara långsiktigt hållbar. Ekonomiutskottet menar att det är nödvändigt att samverka mera och utarbeta nya arbetsformer samt parallellt reflektera teologiskt över den organisation vi har.

Kompetensförsörjning och rekrytering inom flera yrkesgrupper är något som utskottet finner angeläget. Även om detta utvecklingsarbete i första hand ska ske i församlingar, pastorat och stift, är det av stor vikt att den nationella nivån bidrar med stöd. Utskottet samtycker med kyrkolivsutskottet som i sitt yttrande menar att kyrkostyrelsen behöver intensifiera sitt stöd för rekrytering till kyrkomusikerutbildningen eftersom utmaningarna för rekrytering numera är så stora.

Svenska kyrkan i utlandet går glädjande mot en långsiktigt hållbar verksamhet och de planerade förändringarna håller på att verkställas. Ekonomiutskottet förstår genom den sakkunskap som finns i utskottet att utvecklingsarbetet är väl förankrat i organisationen genom tyngre utredningar och dialog med berörda.

Kyrkostyrelsen lyfter frågan om behovet av att öka tilliten inom Svenska kyrkan, vilket utskottet stödjer. Utskottet menar att en ökad transparens under kyrkostyrelsens planeringsarbete skulle bidra till detta. Frågan kommer till sin spets i frågor som rör ekonomi, exempelvis i digitaliseringsfrågor och kommande fördelningsnycklar i de större gemensamma lösningar som planeras. Utskottet efterlyser en ökad tydlighet i de skrivelser som lämnas till kyrkomötet för att undvika spekulationer om vilka beslut som kyrkostyrelsen planerar för. Utskottet beklagar att det exempelvis fortfarande finns ovisshet om församlingarnas framtida kostnader för de gemensamma digitala lösningarna.

Utskottet vill slutligen som samhälls- och kulturutskottet i sitt yttrande betona att Svenska kyrkan kan göra skillnad som samhällsaktör både genom diakonala insatser för den existentiella hälsan och som profetisk röst i det offentliga samtalet.

De Ungas Kyrkomöte

De Ungas Kyrkomöte har i år lämnat ett värdefullt bidrag till kyrkomötet och utskottet konstaterar att det är första gången som mötet lämnat synpunkter på kyrkostyrelsens

verksamhet- och ekonomiskrivelse. I rapporten från deras möte ges hyllningar till stora delar av innehållet i skrivelsen och om hur barnets perspektiv tagits till vara under kyrkostyrelsens beredning. Men det finns också värdefulla synpunkter för kyrkostyrelsen att beakta i framtida beredningar.

De Ungas Kyrkomöte delar kyrkostyrelsens oro över hur prognoserna ser ut framöver, med dalande medlemssiffror och därmed minskade intäkter. De unga betonar vikten av att barn och unga finns med i reflektioner om framtidens kyrka och om nya tänkbara arbetsformer. De Ungas Kyrkomöte menar bland annat att det handlar om att ge utrymme för ideellt engagerade, vilket även utskottet konstaterar att kyrkostyrelsen lyft särskilt i sin skrivelse i år. De unga nämner även vikten av ökad samverkan externt med andra organisationer samt möjligheter för alternativa intäktskällor. De unga lyfter även fram vikten av att uppmuntra till dop genom att verka där människor befinner sig. Inte minst viktigt då allt fler människor inte döps som barn och att dopet i stället aktualiseras senare i livet. Utskottet menar liksom De Ungas Kyrkomöte att samarbeten med övriga organisationer i civilsamhället och med skolor därför är särskilt viktiga.

Utskottet menar att De Ungas Kyrkomöte framför flera viktiga perspektiv till den omställning Svenska kyrkan har att göra och vill uppmana kyrkomötets ledamöter och kyrkostyrelsen att använda Svenska Kyrkans Unga, som stöd i framtagandet av de barnkonsekvensanalyser som föregår tyngre beslut på samtliga nivåer i Svenska kyrkan. Ett citat som utskottet särskilt vill lyfta fram och som även samhälls- och kulturutskottet lyfte i sitt yttrande lyder: ”Då samhället ständigt förändras, växer varje generation upp under olika omständigheter. Kyrkan behöver förstå och möta barn och unga utifrån den tid och verklighet som de lever i idag”.

Kostnadsram 2024

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2024 till 3 429 miljoner kronor.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Planeringsram 2025

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2025 till 3 454 miljoner kronor.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Planeringsram 2026

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2026 till 3 438 miljoner kronor.

Utskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2023:81.
--

Som framgår av bakgrundstexten har insamlingsverksamheten för Act Svenska kyrkan utvecklats positivt och arbetet för fler nya och förstärkta finansieringskällor samt nya insamlingsmetoder fortsätter. De tillväxtstrategier som utarbetades inom Act Svenska kyrkan i samarbete med kyrkostyrelsen för några år sedan uppfattar utskottet som både bra och framgångsrika. Utskottet vill poängtera att strategierna omfattar den aktuella neddragning som nu budgeterats för den nationella nivån och att verksamheten följer den plan som upprättats. Ekumenikutskottet har i sitt yttrande också betonat vikten av att Act Svenska kyrkan håller fast vid den plan som också fastställdes av kyrkomötet 2019.

I samtal med kyrkostyrelsens arbetsutskott och ansvariga för Act Svenska kyrkan fick utskottet veta att både kännedom om och förtroende för Act Svenska kyrkan har stärkts, vilket bland annat beror på den kännedomssatsning som genomförts. Det finns i nuläget ingen brist på ekonomiska medel även om det finns orosmoln. Det är givetvis angeläget för kyrkostyrelsen att följa utvecklingen och förutsättningarna för verksamheten och ha beredskap för vad olika scenarier i framtiden kan innebära och när ekonomiska medel kan tänkas behöva tillskjutas.

Utskottets ledamöter vill efter samtalet med ansvariga för Act Svenska kyrkan poängtera att det är angeläget att inte bli beroende av Sida och andra större bidragsgivare utan i stället stärka engagemanget för det arbete Act Svenska kyrkan bedriver inom Svenska kyrkan och bland nya givare. Ekumenikutskottet uttrycker också i sitt yttrande vikten av att det är den lokala församlingen som är utgångspunkten för Svenska kyrkans engagemang för internationell mission och diakoni. Det finns givetvis risker med att stora delar av finansieringen bygger på insamlade medel, varför utskottet efterlyser regelbundna kontrollstationer längre fram för Act Svenska kyrkan, likaså att information om de strategiska planerna blir bättre.

Ekumenikutskottet uttrycker i sina yttranden viss osäkerhet inför hur verksamheten ska finansieras bortom den nuvarande planeringsperioden, när de ändamålsbestämda medlen eventuellt förbrukats. De menar att Svenska kyrkan som helhet bör ha en beredskap om den internationella verksamheten hamnar i en ekonomiskt utsatt situation. Några ledamöter i utskottet önskade under utskottets överläggning att utskottet skulle föreslå kyrkomötet att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur en långsiktig och stabil finansiering av Act Svenska kyrkan ska se ut. Den övervägande delen av utskottets ledamöter menar dock att kyrkostyrelsen redan har ett längre perspektiv för hållbar finansiering i samarbete med Act Svenska kyrkan. Efter omröstning landade utskottet i att inte föreslå kyrkomötet att besluta om ett specifikt uppdrag för kyrkostyrelsen i denna fråga.

Som framgår av bakgrundstexten samlade Act Svenska kyrkan in drygt 26,6 miljoner kronor under 2022 som inte använts, då medlen var dedikerade till särskilda ändamål. I den internationella verksamheten finns utöver dessa medel ett ackumulerat överskott på drygt 139 miljoner kronor som utgör en reserv för verksamheten. Skulle exempelvis insamlingen gå med underskott kan dessa medel användas. Kyrkostyrelsen har dessutom uttryckt beredskap för att täcka upp för eventuella underskott.

Det finns en välvillighet hos motionären men utskottet tar fasta på de fakta som utskottet fått från ansvariga för den internationella verksamheten och ställer sig därför bakom kyrkostyrelsens plan för Act Svenska kyrkan och föreslår kyrkomötet att avslå motion 2023:81. Samtidigt vill utskottet ta tillfället i akt att betona vikten av att vi var och en och våra församlingar stödjer den verksamhet Act Svenska kyrkan bedriver

och att vi alla bidrar till ökad kännedom om de insatser som görs för människor som lever under andra omständigheter än vi själva.

Slutligen vill utskottet förekomma och nämna svårigheten att kommunicera beslut som kyrkomötet fattar och hur lätt missförstånd kan uppstå. Den debatt som exempelvis funnits i kyrklig media före kyrkomötets behandling av detta ärende har varit grundad på delvis felaktig information.

Uppsala den 6 oktober 2023

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojidkow, Victor Backström, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Patrik Linde, Hilikka Andersson, Annika Nyman, Christina Södling, Jan-Hugo Nihlén, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, David Lång, Mats Johannesson och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi står bakom utskottets förslag till beslut men hade önskat att utskottet därutöver hade beslutat följande:

”Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur en långsiktig och stabil finansiering av Act Svenska kyrkan kan se ut, exempelvis genom en procentsats som relaterar till antingen nationella nivåns samlade intäkter eller till den del av medlemsavgiften som kommer nationell nivå till del.”

Strategin gällande Act Svenska kyrkan, som kyrkomötet fattade beslut om 2019 är i grund och botten mycket bra. En av grundbultarna i strategin är att låta det ideella engagemanget spela en stor roll för insamling av de medel som bekostar Act Svenska kyrkans verksamhet.

Enligt en grundlig redogörelse av Erik Lysén vid ekonomiutskottets överläggning står det klart att det inte råder någon omedelbar pengabrist för Act Svenska kyrkan. Vid sidan av de medel som årligen avsätts av den nationella nivån (från och med 2025 15 miljoner kronor årligen) har nivån på de insamlade medlen än så länge motsvarat den nivå som önskats och ”planerats för” i tidigare budgetbeslut i kyrkomötet. Dessutom finns det stora belopp med fonderade medel som under en period kan täcka upp för fluktuationer i insamlade medel eller i anslag från Sida.

Men liksom kyrkostyrelsen kommenterar i skrivelse 2023:1 finns det risker med detta upplägg. Förändrade omständigheter kan snabbt komma att innebära att insamlingen av medel eller tilldelningen av Sida-medel sjunker.

Dessutom är det otillfredsställande att den nationella nivåns egna anslag till Act Svenska kyrkan ska bero av upprepade initiativ och att Act Svenska kyrkans verksamhet

därför inte heller kan planeras långsiktigt. I nuläget består alltså den årliga finansieringen av en relativt liten summa pengar och därtill kommande, tillfälliga satsningar.

Vi menar därför att kyrkostyrelsen bör utvidga strategin från 2019 genom att tillfoga ett tydligt mål om hur mycket medel som ska tilldelas Act Svenska kyrkan årligen. Vi menar att detta skulle kunna ske i till exempel procentform. Procentsatsen skulle då kunna förhållas till de samlade intäkterna för nationell nivå eller till nivån på den gemensamma avgiften. Var summan eller procentsatsen sedan ska ligga kan diskuteras.

Till saken hör att Svenska kyrkan har ett behov av att tydligt kommunicera sitt engagemang för Act Svenska kyrkan och det internationella diakoni- och missionsarbetet. Om biskoparna uppmanar regeringen att behålla 1 procent i biståndsmål så måste också Svenska kyrkan ha mod att tydligt deklarerera sitt engagemang.

Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander och Marcus Romedahl

Särskild mening

Jag anmäler särskild mening i enlighet med reservationen.

Mats Johannesson

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets yttrande 2023:1y

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026

Till ekonomiutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över KsSkr 2023:1 Verksamhet och ekonomi

Ekumenikutskottet tackar för möjligheten att yttra sig över rubricerade skrivelse och vill framföra sin uppskattning över att den ekumeniska rörelsen nämns redan i andra stycket under överskriften *2 Evangelium i ord och handling*.

Utskottet uppskattar att Svenska kyrkan i utlandet omnämns som viktig ekumenisk aktör och att processen för att utveckla en långsiktigt hållbar utlandskyrka nu har implementeringsro fram till 2028 års uppföljning.

Vidare uppskattar utskottet att *Målbild 2* uppmärksammar såväl ekumenik och interreligiös dialog som internationell mission och diakoni (skrivelsen sid 13f), inte minst insikten ”att det behöver finnas en beredskap för lägre intäkter” till internationell mission och diakoni (skrivelsen sid 14; jfr även sid 21). Att detta innebär att ändamålsbestämda medel minskar (tabell 9, skrivelsen sid 30) innebär dock att utskottet vill uttrycka osäkerhet inför hur verksamheten ska finansieras bortom den nuvarande planperioden, när de ändamålsbestämda medlen eventuellt förbrukats. Beredskap för lägre intäkter behöver innefatta även att nettokostnaden för internationell mission och diakoni (tabell 10, skrivelsen sid 31) kanske inte långsiktigt kan ligga så lågt som nivåerna för RAM 2025 och RAM 2026. Utskottet ser det som viktigt med nära och uthållig uppmärksamhet på att den 2019 antagna strategin för Act Svenska kyrkan utvecklas enligt plan, så att internationell mission och diakoni kan bedrivas med full kraft. Det är betydelsefullt med ökande engagemang från stift och församlingar, vilket utskottet menar behöver mötas av bibehållet engagemang från nationell nivå.

Utskottet uppfattar interreligiösa aspekter som bitvis otillräckligt synliga i skrivelsen och saknar särskilt det interreligiösa lärandets värde inte minst för social hållbarhet (skrivelsen sid 11). Därmed efterlyses sådana perspektiv även under *Målbild 1*.

Utskottet identifierar skrivningen om sjunkande ekumeniska anslag (skrivelsen sidan 25, andra stycket under ”Kostnader”) som kopplad till de nordiska folkkyrkornas inriktning att internationella ekumeniska organ ska utvecklas mot mindre ekonomiska och ekologiska avtryck (skrivelsen sid 13, näst sista stycket). Utskottet menar dock att organens livskraft inte får äventyras om den önskade utvecklingen inte nås och att det därmed kan behövas beredskap om behoven av anslag inte minskar som önskat.

Uppsala den 4 oktober 2023

E 2023:1
Bilaga 1

På ekumenikutskottets vägnar

Gun Eriksson, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Gun Eriksson, ordförande, Klas Corbelius, Agneta Brendt, Ulla Löfven, Christian Bonde, Katarina Glas, Ulla Birgersdotter, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Lars-Ivar Ericson, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Mona Olsson, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Edvina Palmcrantz, Yvonne Stålnacke, Peter Weiderud, Johan Linnman, Josefine Carlsén, Inge-Bert Täljedal, Gudrun Wängelin Lernskog, Johan Hjertén, Marja Hillerström, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson och Kerstin Rossipal.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2023:1y

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026

Till ekonomiutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2023:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026

Gudstjänstutskottet bejakar skrivelsen men betonar, i linje med yttranden tidigare år, vikten av att *den grundläggande uppgiften* uttryckligen benämns i målbildsformuleringen 7.1. Därför vill utskottet att det tydligare förstärks vad som är den grundläggande uppgiften, så att den grundläggande uppgiftens fyra delar benämns i följande stycke (förslag kursiverat nedan):

Den nationella nivån bidrar, i samarbete med stiftens, till att stödja och stärka församlingarnas förmåga att fullgöra sin grundläggande uppgift – *det vill säga gudstjänst, undervisning, diakoni och mission* – inom flera områden och på olika sätt. Skrivelsens format medger enbart exempel ur planerad verksamhet.

Uppsala den 4 oktober 2023

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Fredrik Eriksson, Lisa Tegby, Manilla Nordanstig, Torvald Johansson, Mattias Lundberg, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg och Fredrik Sidenvall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Lars G Linder, Sofija Lazic Pedersen, Birgitta Nilsson, Johan Garde, Knapp Anna Eriksson, Lars Jakobsson, Agne Arnesson, Jerker Schmidt, Birgitta Thörn, Anne Sörman, Kristina Hyse, Åsa Öckerman och Helén Lindbäck.

Biskoparna Åke Bonnier och Karin Johannesson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2023:1y

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2024–2026**

Till ekonomiutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över KsSkr 2023:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026

Utskottet har tagit del av skrivelsen och har resonerat kring en fråga som faller inom utskottets beredningsområde i avsnitt 7 Målbilder och verksamhetsinriktning.

Strategisk kompetensförsörjning

Utskottet noterar med glädje att kyrkostyrelsen föreslår en stärkning av den kyrkomusikaliska utbildningen. Utskottet ser att behovet av förstärkning är stort men önskar att perspektiven breddas och anser att den nationella nivån, inom ramen för sitt stödjande- och främjandeuppdrag, ska intensifiera arbetet för rekrytering till kyrkomusikerutbildningen. Utskottets mening är att utmaningarna är så stora att det behövs en bredare satsning än vad som görs idag. Detta kan till exempel ske i projektform och utskottet ser kyrkostyrelsens musikråd som en viktig kompetens i detta arbete.

Uppsala den 4 oktober 2023

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Erik Vikström, Anna Lundberg, David Svensk, Agneta Ivemyr, Lena Petersson, Linda Isberg, Johannes Imberg, Nina Wahlin, Magnus Hedin, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Kenneth Norberg, Fredrik Schandorff, Kjell Kallenberg, Xerxes Åkerfeldt, Stig Eriksson, Ingegerd Flock Andersson, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, David Castor och Kristina Srbu Kjellgren.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Organisationsutskottets yttrande 2023:1y

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2024–2026**

Till ekonomiutskottet

Organisationsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2023:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026

Organisationsutskottet har ombetts att yttra sig över ovan nämnda skrivelse avseende för utskottet relevanta delar i avsnitt 7, Målbilder och verksamhetsinriktning.

Utskottet välkomnar de resonemang som förs i skrivelsen rörande samverkan för kvalitet och hållbarhet och då särskilt det som förs fram rörande samverkan mellan stiftet och mellan stiftet och den nationella nivån. Utskottet vill dock understryka vikten av att avvakta resultatet av den utredning för utökad stiftssamverkan som kyrkostyrelsen tillsatt innan nästa steg tas i att förändra stödet till stiftet i deras ansvar att främja den grundläggande uppgiften. Den pågående utredningen bör enligt utskottet kunna lämna värdefulla insikter i hur den framtida ansvars- och uppgiftsfördelningen mellan stiftet och mellan stiftet och den nationella nivån behöver se ut för att vara långsiktigt hållbar.

Uppsala den 4 oktober 2023

På organisationsutskottets vägnar

Per Lindberg, ordförande

Fredrik Nilsson, sekreterare

Beslutande: Per Lindberg, ordförande, Roberth Krantz, Ulf Bjereld, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Solveig Oskarsson, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sebastian Ekeröth Clausson, Arne Närström, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Funemark, Håkan Widepalm, Hanna Hesser Nordin, Magnus Häggblad, Ellen Skånberg, Joakim Månsson Bengtsson och Elisabeth Lindahl.

Biskoparna Åsa Nyström och Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2023:1y

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026

Till ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2023:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026

Yttrandet är avgränsat till förslag som avser för sakutskottet relevanta delar.

Omvärldsanalysen

Utskottet vill framföra ett tack för en väl genomarbetad och relevant omvärldsanalys och vill understryka vikten av att både ställa om långsiktigt, och ta tillvara de möjligheter som finns. Både när det gäller samverkan, det ideella engagemanget och att möta människors behov av andlighet och existentiell reflektion. Läget med en ny säkerhetspolitisk era samtidigt som klimatförändringarnas konsekvenser visar sig med all kraft visar på angelägenheten i kyrkans eget bidrag till en bättre värld.

Utskottet vill särskilt lyfta fram skrivelsens avsnitt om samhällets särdragning och den psykiska ohälsan. Detta är frågor som i hög grad både påverkar och utmanar Svenska kyrkan, inte minst med tanke på den gängkriminalitet som särskilt blottats under den senaste tidens skjutningar och bombdåd. Ungas behov av ett sammanhang och med utskottets egen diskussion om SiS-hemmens brister visar på vikten av att Svenska kyrkan lyfter människovärdet. Utskottet vill lyfta fram De Ungas Kyrkomötes tillägg till skrivelsen: ”Då samhällets ständigt förändras, växer varje generation upp under olika omständigheter. Kyrkan behöver förstå och möta barn och unga utifrån den tid och verklighet som de lever i idag.”

Svenska kyrkan kan som samhällsaktör göra skillnad genom diakonala insatser lokalt och samtidigt vara en profetisk röst i det offentliga samtalet och påverka beslutsfattare för en hållbar samhällsutveckling och om hur Sveriges roll i världen ska utformas.

Målbilderna

Utskottet ser med tillfredsställelse på det målarbete som finns och vill understryka två områden angående målen:

- ◆ Utskottet noterar med glädje att arbetet med den existentiella hälsan i Sverige går framåt, nu senast genom att existentiell hälsa nämns i Folkhälsomyndighetens rapport *Ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention*, angående suicidpreventiva åtgärder.
- ◆ Att utskottet lyfter vikten av det pågående arbetet i frågan om våld i nära relation och våld i samhället.

Uppsala den 4 oktober 2023

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Anton Härder, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Olle Rydell, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Kerstin Eskhult, Karin Stierna, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Jenny Delén.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mattias Benke, Bodil Wennerström, Signe Wolf, Barbro Wiskari, Joakim Persson, Jan Wahn, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Christoffer Stavenow och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets yttrande 2023:2y

Finansiering av Act Svenska kyrkan

Till ekonomiutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över motion 2023:81

Ekumeniskutskottet tackar för möjligheten att yttra sig över rubricerad motion.

Ekumenikutskottet vill lyfta behovet av omsorg om Act Svenska kyrkans verksamhet och att Svenska kyrkan som helhet har en beredskap om den internationella verksamheten får en ekonomisk utsatt situation. Utskottet vill även betona vikten av att Act Svenska kyrkan behöver hålla fast vid den plan som beslutades 2019 av kyrkomötet.

Den nationella nivån är ett föredöme för Svenska kyrkans församlingar vad gäller bidrag till den viktiga internationella verksamheten som Act Svenska kyrkan bedriver, varför utskottet bejakar huvudsyftet med motionen, men det behöver nödvändigtvis inte få konsekvenser i budgeten.

Utskottet uttrycker också vikten av att det är den lokala församlingen som är utgångspunkten för engagemanget för internationell mission och diakoni i Svenska kyrkan.

Uppsala den 4 oktober 2023

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Klar Corbelius, Agneta Brendt, Ulla Löfvén, Christian Bonde, Ulla Birgersdotter, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Lars-Ivar Ericson, Madelaine Erlandsson Starwing, Jan-Åke Isaksson, Mona Olsson, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Edvina Palmcrantz, Yvonne Stålnacke, Peter Weiderud, Johan Linnman, Josefin Carlsén, Inge-Bert Täljedal, Gudrun Wängelin Lernskog, Johan Hjertén, Birgitta Axelsson Edström, Margareta Karlsson och Kerstin Rossipal.

Biskoparna Sören Dalevi och Erik Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2023:2

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2022

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2023:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2022. Kyrkostyrelsen föreslår att kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2022. Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen och att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret. Ekonomiutskottet föreslår att kyrkomötet fastställer årsredovisningen, resultaträkning och balansräkning samt beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2022.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa årsredovisning samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2022,
2. bevilja kyrkostyrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2022.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2023:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2022

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2022.
2. bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2022.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserade av de delar som behandlar respektive utskotts sakområde. Följande yttrande har inkommit.

Från samhälls- och kulturutskottet, SK 2023:2y, bilaga 1.

Bakgrund

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2022

Kyrkostyrelsens skrivelse består av *Årsredovisning 2022 för Svenska kyrkans nationella nivå*. Skrivelsen har fortsatt att utvecklas i enlighet med kyrkomötets synpunkter och önskemål och består numera av ett enda dokument, bilagan Årsredovisning, där den

formella finansiella rapporten ingår. Hållbarhetsredovisningen är integrerad i årsredovisningen, dels i förvaltningsberättelsen, dels som noter till förvaltningsberättelsen.

Årsredovisningen inleds med avsnitt där ärkebiskop och generalsekreterare kortfattat redogör för de viktigaste händelserna under det gångna året utifrån respektive ansvarsområde.

I avsnitt 1 *Inledning* redogörs för den nationella nivåns uppdrag, kyrkostyrelsens uppdrag och kyrkokansliets organisation, de omvärldsfaktorer som kyrkostyrelsen har som utgångspunkt att ta särskild hänsyn till samt en kort sammanfattning kring den nationella nivåns bidrag till ett hållbart samhälle.

Avsnitt 2 *Verksamhetsuppföljning* innehåller en verksamhetsuppföljning utifrån några av de händelser som påverkat verksamheten under året samt en uppföljning utifrån de av kyrkomötet fastställda målbilderna. Här nämns bland annat Rysslands anfallskrig mot Ukraina som både påverkat säkerhetsläget i Sverige och det humanitära biståndet genom Act Svenska kyrkan, men även pandemieffekter som lett till nya arbetsformer och digitala arenor. Ökad samverkan inom Svenska kyrkan lyfts också utifrån hållbarhetsperspektivets många aspekter där stiftens utvecklade samverkansformer och nationell nivå stöttar i detta arbete.

I avsnitt 3 *Ekonomi* ges en sammanfattning på övergripande nivå över den ekonomiska ställningen och det ekonomiska utfallet jämfört med fastställd kostnadsram. Här framgår att årets resultat uppgick till -1 392 miljoner kronor vilket var 1 560 miljoner lägre än budget. Detta beror i huvudsak på att kapitalförvaltningens tillgångar redovisas till verkligt värde vilket påverkar resultatet från kapitalförvaltningen som kom att uppgå till -1 263 miljoner kronor mot ett budgeterat överskott om 447 miljoner kronor. De totala kostnaderna är dock 186 miljoner lägre än den av kyrkomötet fastställda kostnadsramen vilket förklaras av lägre externa kostnader inom projekten för samverkan och digitalisering, lägre lämnade bidrag till den internationella verksamheten och lägre utbetalning av kyrkoantikvarisk ersättning.

Verksamhetens resultat uppgick till 41 miljoner kronor mot budgeterat -225 miljoner kronor vilket främst beror på högre insamlade medel, högre utdelning från prästlönetillgångarna och lägre kostnader för utbyggnad av kyrknätet samt utvecklingssamarbete och bistånd.

I avsnittet redovisas även utfall per uppdrag och sammanfattningar kring resultatet för kyrkostyrelsens internationella råd samt kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet.

Avsnitt 4 och framåt (sidorna 32–77) innehåller den formella årsredovisningen. Denna inleds med *Förvaltningsberättelse* som lämnar information om styrning och ledning, legal struktur med mera. Här redovisas även ett urval väsentliga händelser under året, totala intäkter och kostnader, en beskrivning av det finansiella kapitalet och dess utveckling, hållbarhetsupplysningar samt uppgifter om förväntad framtida utveckling samt risker och osäkerhetsfaktorer för nationell nivå och slutligen utfall för den nationella nivåns eget kapital i relation till av kyrkomötet fastställt mål på storleken på det egna kapitalet.

Det urval av väsentliga händelser som lyfts fram är ökningen av insamlade medel, kyrkostyrelsens pandemistöd till Svenska kyrkan i utlandet, den internationella verksamheten samt till Svenska teologiska institutet i Jerusalem, ökade bidrag från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) samt Europeiska socialfonden (ESF) samt mottagandet av ny ärkebiskop, biskop Martin Modéus.

Det egna kapitalet uppgick vid räkenskapsårets slut till 10 155 miljoner kronor. Målvärdet för det egna kapitalet ska, enligt kyrkomötets beslut, uppgå till 10 miljarder kronor med basår 2021 och därefter årligen räknas upp med konsumentprisindex. Målkapitalet skulle därmed ha uppgått till 11 234 miljoner kronor vid utgången av 2022. I och med

att de finansiella tillgångarna redovisas till verkligt värde har börsernas nedgång och den höga inflationen påverkat avkastningen i kapitalförvaltningen, vilket är orsaken till att det egna kapitalet understiger det egna kapitalets målvärde med 1 078 miljoner kronor.

Avsnitten därefter innehåller tabellen *Fem år i sammandrag* med ett antal väsentliga nyckeltal, *Resultaträkning* med jämförelse mellan 2021 och 2022, *Balansräkning* även den med jämförelse mellan 2021 och 2022, *Förändring av eget kapital* som dels specificerar förändringen av eget kapital, dels redovisar förändringen av ändamålsbestämda medel samt innehåller en specifikation av eget kapital i förhållande till målet för det egna kapitalets storlek. Därefter följer kassaflödesanalysen samt de noter som kompletterar eller specificerar poster i ovanstående avsnitt.

Avsnitt 11 *Hållbarhetsnoter* utgör noter till de lagstadgade hållbarhetsupplysningarna i förvaltningsberättelsen. Hållbarhetsnoterna beskriver kyrkostyrelsens styrning av hållbarhetsarbetet, den risk- och väsentlighetanalys som ligger till grund för prioriteringar inom området samt uppföljning, resultat och effekter av detta arbete. Av noten framgår ett antal aspekter kring den nationella nivåns hållbarhetsarbete såsom nyckeltal kring god arbetsmiljö, klimatpåverkan, ansvarsfulla investeringar, hållbara inköp med mera. Ett arbete har även påbörjats för att anpassa både hållbarhetsarbetet och redovisningen av detta till kommande EU-direktiv. Strategier och nyckeltal utvecklas löpande och ytterligare hänvisningar till fördjupningar finns i dokumentet.

Av *revisionsberättelsen* i årsredovisningen framgår att revisorerna har reviderat årsredovisningen vilket omfattar sidorna 32–77 av dokumentet med undantag för sidorna 37 samt 66–77.

Därutöver har revisorerna, enligt gällande regelverk, granskat Svenska kyrkans nationella nivåns hållbarhetsrapport på sidorna 37 samt 66–77 och för denna del bestyrkt att hållbarhetsrapporten är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Revisorernas uppfattning är att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och att den ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av trosamfundets finansiella ställning, finansiella resultat och kassaflöde per den 31 december 2022 samt att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen samt att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Utskottets överväganden

Årsredovisningens innehåll

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisningen samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2022.
2. Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2022.

Utskottet ansluter sig till kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet har som en del av beredningen hållit överläggningar med revisorerna, generalsekreterare och chefer vid kyrkokansliet samt med kyrkostyrelsens arbetsutskott för att få särskilda frågor belysta och fördjupad förståelse för skrivelsen. Utskottet har även tagit del av och beaktat det yttrande som inkommit från samhälls- och kulturutskottet.

Årsredovisningen har under en följd av år genomgått årliga förändringar men är sedan årsredovisning 2021 ett integrerat dokument med både den formella finansiella

rapporten, verksamhetsuppföljning och hållbarhetsrapportering. Utskottet har under en följd av år lyft frågan om mätbara mål och data kring hållbarhet och noterar att viss utveckling sker men i små steg. Den hållbarhetsrapportering som finns är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen vilket även revisorerna rapporterat. Utskottet menar dock att kyrkostyrelsen kan och bör välja att sätta en högre standard kring uppföljning av hållbarhetsarbetet, utöver vad årsredovisningslagen kräver, av sådana områden som kyrkostyrelsen anser bör finnas med i ett långsiktigt perspektiv.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsen beskriver några områden där de mål som fastställts inte har uppnåtts. Som exempel kan anges förseningen avseende kyrknätet. Genom de samtal som förts med kyrkostyrelsens arbetsutskott och tjänstepersoner har orsakerna redovisats och utskottet erfar att kyrkostyrelsen gällande dessa frågor har haft små möjligheter att påverka resultatet. Här anser dock utskottet att det av årsredovisningen kortfattat bör framgå vad som orsakar dessa förseningar samt att kyrkostyrelsen i förekommande fall även bör redovisa hur kyrkostyrelsen avser att hantera frågan samt eventuella vidtagna åtgärder eller reviderade tidplaner för exempelvis genomförande.

Genom de samtal som förts med tjänstepersoner erfar utskottet att de prognoser avseende insamlandet till Act Svenska kyrkan glädjande nog följer den budget som lagts och att det påverkansarbete som genomförts fått ett positivt genomslag i insamlingsverksamheten.

Uppsala den 5 oktober 2023

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojidkow, Victor Backström, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, David Lång, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Patrik Linde, Hilikka Andersson, Annika Nyman, Christina Södling, Jan-Hugo Nihlén, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, Agneta Ahlblom, Mats Johannesson och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2023:2

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2022**

Till ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2023:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2022

Utskottet uppskattar kyrkostyrelsens skrivelse och menar att den redovisning som lämnas ger en bra bild av Svenska kyrkans verksamhet. Årsredovisningen redogör på ett bra sätt för omvärldens utmaningar och på vilket sätt arbetet sker för att möta dem.

Utskottet vill särskilt lyfta fram de insatser som beskrivs under målbild 1 om stöd till ett levande församlingliv och noterar att efterfrågan på Svenska kyrkan är stor vad gäller andligt stöd i kriminalvården på anstalter och i häkten, i sjukvården, på skolor och universitet samt på migrationsverkets förvar. Utskottets bild är att Svenska kyrkan långsiktigt behöver rusta såväl kompetenser som en hållbar organisation för att möta de alltmer komplexa utmaningar som samhället står i.

Utskottet vill med anledning av årsredovisningen särskilt understryka vikten av arbetet med

- ◆ Tillgänglighetsarbete – utskottet vill lyfta fram att kyrkomötet i november 2022 antog en översättning av kyrkohandboken del I till svenskt teckenspråk. Ett annat exempel inom tillgänglighetsområdet är den digitala tjänsten Konfasök som hjälper människor att hitta sammanhang för existentiell fördjupning.
- ◆ Samverkan – utskottet vill peka på vikten av samverkan med andra kyrkor, trossamfund och organisationer samt goda relationer med myndigheter och beslutsfattare, inte minst när det gäller arbetet med samordnad krisberedskap inom Svenska kyrkan och en stärkt civil beredskap.
- ◆ Människovärde och andlig utveckling – med anledning av redogörelsen för Svenska kyrkans arbete i sociala medier noterar utskottet att bönen är central. De inlägg som berör människor handlar om det som de oroar sig för i sin vardag, både det som händer i omvärlden och det som sker i det egna livet som stress, ensamhet och ekonomi.

Uppsala den 4 oktober 2023

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Sofia Rosenquist, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Olle Rydell, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Kerstin Eskhult, Karin Stierna, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

E 2023:2
Bilaga 1

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mattias Benke, Bodil Wennerström, Signe Wolf, Vakant, Barbro Wiskari, Joakim Persson, Johan Linnman, Jan Wahn, Jenny Delén, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Christoffer Stavenow och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2023:3

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar kyrkostyrelsens skrivelse 2023:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden.

Utskottet menar att skrivelsen som helhet har utvecklats och ger en god beskrivning över verksamheten och att de bilagda rapporterna kring skilda ärenden ger kyrkomötet en möjlighet till återkoppling och information om pågående projekt.

Avseende återrapporeringen kring behandlingen av ärenden ser utskottet problem i de fall där det ursprungliga uppdragets intentioner inte framstår som fullföljt men ärendet ändå avslutats. I vissa fall kan en kort beskrivning av orsaken till avvikelsen vara tillräcklig. I kyrkomötesuppdraget KmSkr 2018:5 anser dock utskottet att beredningen endast belyst aspekten kring finansiering via utjämningsystemet och därefter hänvisar till finansiering via stiftens. Med anledning av ovanstående föreslår utskottet att skrivelsen med godkännande läggs till handlingarna samt att kyrkomötet uppdrar till kyrkostyrelsen att uppta till förnyad behandling och att verkställa kyrkomötets beslut avseende kyrkomötets skrivelse KmSkr 2018:5 med samhälls- och kulturutskottets betänkande 2018:10 Flygplatskyrkans framtid.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse 2023:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att uppta till förnyad behandling och att verkställa kyrkomötets beslut avseende kyrkomötets skrivelse KmSkr 2018:5 med samhälls- och kulturutskottets betänkande 2018:10 Flygplatskyrkans framtid.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2023:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna.

Yttranden från andra utskott

Ekonomiutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserade av de delar som behandlar respektive utskotts sakområde. Följande yttranden har inkommit.

Bakgrund

Kyrkostyrelsens skrivelse består av *Redogörelse för behandlingen av kyrkomötes-ärenden inklusive avsnittet Övrig rapportering* samt tre *bilagor*.

Av redovisningen framgår att av totalt 48 skrivelser från tidigare kyrkomöten har 24 skrivelser helt eller delvis avslutats under året, medan 24 återstår. Delar av vissa avslutade ärenden har av kyrkostyrelsen förts vidare i nya eller pågående utredningar eller på annat sätt. Några uppdrag har senarelagts med hänvisning till nödvändiga omprioriteringar i planerad verksamhet. Av redogörelsen framgår beräknad tidpunkt för slutrapportering till kyrkomötet för de ärenden som ännu ej avslutats.

Kyrkostyrelsen betraktar en skrivelse från kyrkomötet som slutbehandlad när resultatet av vad kyrkomötet begärt finns och, i förekommande fall, lagts fram för kyrkomötet, eller när det uppdrag kyrkomötet gett är omhändertaget i ett sammanhang som i sin tur har i uppdrag att göra en redovisning. Skrivelser där kyrkomötet vill informera kyrkostyrelsen om vad utskottet anför är i normalfallet avslutade när kyrkostyrelsen tagit del av kyrkomötets synpunkter och fört dem vidare till ansvarig verksamhet på nationell nivå.

Kvarvarande skrivelser är följande.

År	Nr	Rubrik
2022	KmSkr 2022:3 med TU 2022:4	Obehörigförklaring av biskop <i>Översyn av påföljder genomförs hösten 2023, eventuella förslag till förändringar i kyrkoordningen remitteras därefter. Beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2022	KmSkr 2022:4 med TU 2022:9	Tillsättning av domprost <i>Förslag till kyrkoordningsändringar färdigställs hösten 2023 och ska därefter remitteras. Beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2022	KmSkr 2022:5 med TU 2022:11	Sänkt valbarhetsålder till församlingsråd <i>Utredning tillsätts hösten 2023 och förslag till kyrkoordningsändringar remitteras därefter. Beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2022	KmSkr 2022:6 med TU 2022:12	Nationell visselblåsarfunktion <i>Ramupphandling av visselblåsarfunktion pågår. Under 2023 genomförs en ytterligare undersökning kring behov av kompletterande stödmaterial. Beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2022	KmSkr 2022:7 med TU 2022:13	Verksamhetsberättelse 2021 för Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar <i>Uppdraget att göra översyn av kyrkoordningens bestämmelser genomförs under hösten 2023 och förslag till ändringar ska därefter remitteras. Beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>

2022	KmSkr 2022:10 med KI 2022:5	Råd och institut för lärande och undervisning <i>Under hösten 2023 utvärderas programmet för lärande och undervisning av kyrkostyrelsen. Beräknas slutrapporteras 2024.</i>
2022	KmSkr 2022:11 med KI 2022:6	Församlingsutveckling och engagemang <i>Redovisning av ärendet samordnas med fortsatt beredning av utredningen om prästutbildningen. Beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2022	KmSkr 2022:13 med KI 2022:10	Jämställdheten i Svenska kyrkan <i>Under hösten 2023 identifieras områden och därefter utarbetas metodstöd. Beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2022	KmSkr 2022:14 med F 2022.1	Svenska kyrkans skogsförvaltning <i>Faktaunderlag ska tas fram som underlag för samtal med berörda myndigheter. Beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2022	KmSkr 2022:19 med O 2022:5	Valfrågor <i>Utredning genomförs 2023 och förslag remitteras därefter. Slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2022	KmSkr 2022:20 med O 2022:11	Kostnaderna i begravningsverksamheten <i>Utredning startat våren 2023. Slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2022	KmSkr 2022:22 med SK 2022:2	Varumärke och kampanj <i>Arbetet bereds inom ramen för kommunikationssatsningen för en närvarande och synlig kyrka. Beräknas slutrapporteras senast 2026.</i>
2022	KmSkr 2022:24 med Eu 2022:2	Uigurerernas situation <i>Arbetet genomförs under 2023 och beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2022	KmSkr 2022:25 med Eu 2022:8	Ekumenisk dialog om nedrustning <i>Uppdraget beräknas delrapporteras tidigast 2024 samt slutrapporteras 2026.</i>
2022	KmSkr 2022:27 med E 2022:1	Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2023–2025 <i>Förstudie om etablerande av Svenska kyrkans ekonomiservice pågår (se bilaga 1) och beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2021	KmSkr 2021:5 med F 2021:1	Hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk <i>Utredning tillsatt. Beräknas slutrapporteras tidigast 2025.</i>
2021	KmSkr 2021:8 med O 2021:5	Valfrågor m.m. <i>Utveckling av stödsystem startade våren 2023. Beräknas slutrapporteras 2024.</i>

2021	KmSkr 2021:12 med KI 2021:6	Ekonomiskt stöd till Ungresurs.nu <i>Utreds dels inom kyrkokansliet, dels i samråd med Göteborgs stift och Svenska Kyrkans Unga i Göteborgs stift. Beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2021	KmSkr 2021:14 med KI 2021:11	Könsidentitet och könsuttryck <i>Ärendet bereds inom teologiska kommitténs arbete och beräknas slutrapporteras 2026.</i>
2021	KmSkr 2021:20 med SK 2021:6	Diakonins kunskap <i>Ärendet bereds inom kyrkokansliet och beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2021	KmSkr 2021:21 med SK 2021:8	Nationell dopkampanj <i>Kampanj har genomförts våren 2023, uppföljning ska genomföras. Beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2020	KmSkr 2020:10 med KI 2021:1	Jämställdheten i Svenska kyrkan, skrivelse (<i>avslutad</i>) samt uppdrag att bredda innehållet. <i>Uppdraget att bredda innehållet slutrapporteras i samband med kommande skrivelse om jämställdhet i Svenska kyrkan 2024.</i>
2020	KmSkr 2020:15 med E 2020:1 samt motionerna 2020:12 Våld i nära relationer och 2020:25 Utbildningsinsatser kring våld i nära relationer	Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2021–2024 med anledning av coronapandemin (<i>avslutad</i>). <i>Uppdragen enligt motion 2020:12 samt 2020:25 bereds av intern och extern expertkompetens. Beräknas slutrapporteras tidigast 2024.</i>
2019	KmSkr 2019:2 med E 2019:3 samt motionerna 2019:31 1700 år sedan kyrkomötet i Nicaea och 2019:43 Finansiering av institutionssjälavården i förhållande till utjämnings-/bidragssystemet	Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden (<i>avslutad</i>), motion 2019:31 bereds inom ramen för KmSkr 2017:15 Ekumeniskt möte 1925 och 2025 och motion 2019:43 bereds inom ramen för KmSkr 2018:5 Flygplatskyrkans framtid (<i>avslutad</i>).
2017	KmSkr 2017:2 med KI 2017:1	Medlemsstrategi <i>Medlemsutvecklingsstrategiarbete har behandlats av kyrkostyrelsen ur olika aspekter och olika satsningar har inletts. Beräknas slutrapporteras 2025.</i>
2017	KmSkr 2017:15 med Eu 2017:3	Ekumeniskt möte 1925 och 2025 <i>Beräknas slutrapporteras efter genomförande.</i>
2016	KmSkr 2016:9 med G 2016:7	Psalmboken <i>Tidpunkt för slutrapportering svårbedömd.</i>

I avsnittet *Övrig rapportering* lämnar kyrkostyrelsen en deluppföljning kring effektiviserad fastighetsförvaltning och kyrkobyggnader i enlighet med beslutet kring *Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem*. I rapporten redovisas genomförda åtgärder samt en uppföljning av användningen av kyrkounderhållsbidraget.

I bilaga 1 *Svenska kyrkans ekonomiservice* rapporteras en statusrapport kring den pågående förstudien Etablera ekonomiservice. Förstudien pågår fram till december 2023 och en slutrapport kan därför inte lämnas förrän till kyrkomötet 2024.

I bilaga 2 *Jourhavande präst* redovisas hur kyrkokansliet berett kyrkomötesuppdraget Jourhavande präst (KmSkr 2021:15) kring möjligheten att bidra med andra resurser än präster i verksamheten.

I bilaga 3 *Debitering av begravningsverksamhetens kostnader avseende digitalisering och samverkan* redovisas hur kyrkokansliet berett kyrkomötesuppdraget om hur begravningsverksamheten tar sin andel av kostnaderna för anslutning till Svenska kyrkans digitala infrastruktur (KmSkr 2021:14).

Utskottets överväganden

Beslut om att med godkännande lägga skrivelsen till handlingarna samt att uppta ärende till förnyad behandling

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden till handlingarna,
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att uppta till förnyad behandling och att verkställa kyrkomötets beslut avseende kyrkomötets skrivelse KmSkr 2018:5 med samhälls- och kulturutskottets betänkande 2018:10 Flygplatskyrkans framtid.

Utskottet har tagit del av skrivelsen som ger en beskrivning kring den bredd och komplexitet som Svenska kyrkans nationella nivå verkar inom. Utskottet uppskattar särskilt att det numera framgår när ett ärende beräknas kunna slutrapporteras. Den övriga rapportering samt de bilagor som biläggs skrivelsen anser utskottet ger en god återkoppling av fattade beslut och möjlighet att följa uppdrag, utredningar och andra projekt som kan löpa över flera år eller där materialet ligger till grund för kyrkostyrelsens ställningstagande i ett ärende. Utskottet menar att denna rapportering är viktig för att hålla kyrkomötet informerat.

Utskottet har tagit del av gudstjänstutskottets och samhälls- och kulturutskottets respektive yttrande och konstaterar att båda utskotten lyfter frågan kring ärenden som utskotten anser inte fått en korrekt beredning men som rapporteras som slutbehandlade. Det kan förvisso råda delade uppfattningar kring hur handläggningen av ett kyrkomötesuppdrag skett men utskottet vill ändå lyfta principen att i den korta resumé som lämnas över respektive ärende bör finnas en återkoppling till formuleringarna i det ursprungliga uppdraget. Där bör även framgå de skäl som kyrkostyrelsen grundar sitt beslut på i de fall beslutet fått en inriktning som inte fullt ut uppfyller de intentioner som fanns i det ursprungliga uppdraget. Ett gott exempel på sådan återrapportering är föregående års rapportering kring hanteringen av kyrkomötets skrivelse 2016:13 Legitimation för präster och diakoner där kyrkostyrelsen konstaterade att en fortsatt beredning inte var meningsfull under rådande omständigheter och därefter avslutade ärendet.

Utskottet instämmer med samhälls- och kulturutskottets synpunkter kring kyrkomötesuppdraget 2018:10 Flygplatskyrkans framtid såsom detta formulerades:

att uppdra till kyrkostyrelsen att genomlysa skilda organisatoriska och ekonomiska möjligheter i syfte att säkerställa Svenska kyrkans fortsatta verksamhet på Sveriges största flygplatser.

Kyrkostyrelsens beslut ”att Flygplatskyrkans inte inkluderas i särskilt prioriterade områden för beräkning av institutionssjälavårdsbidrag” anser utskottet inte motsvarar det uppdrag som kyrkomötet beslutade om utan endast belyser ett perspektiv, möjligheten till finansiering via utjämningsystemet. Möjligheten till stiftsbidrag kan, enligt utskottet, inte heller motsvara det uppdrag kring genomlysning i syfte att säkerställa fortsatt verksamhet såsom uppdraget uttrycktes. Med anledning av ovanstående föreslår utskottet att uppdra till kyrkostyrelsen att uppta till förnyad behandling och att verkställa kyrkomötets beslut avseende kyrkomötets skrivelse KmSkr 2018:5. Utskottet föreslår i övrigt att kyrkomötet med godkännande kan lägga skrivelsen till handlingarna.

Uppsala den 6 oktober 2023

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdkow, Victor Backström, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Patrik Linde, Hilikka Andersson, Annika Nyman, Christina Södling, Jan-Hugo Nihlén, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, David Lång, Agneta Ahlblom, Mats Johannesson och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss till förmån för avslag av punkt 2.

Mats Ludvigsson, Pernilla Edman, Birger Wernersson, Inger Wahlman och Jenny Nilsson

Särskild mening

Jag ställer mig bakom reservationen till förmån för avslag av punkt 2.

Mats Johannesson

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2023:2y

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Till ekonomiutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2023:3 Redogörelse för behandling av kyrkomötesärenden

Gudstjänstutskottet konstaterar att kyrkostyrelsen inte följt beslut i 2019 års kyrkomöte angående gudstjänstutskottets betänkande G 2019:1 om att bifalla motion 2019:3. Kyrkostyrelsen behandlade under hösten 2022 frågan om ärendets fortsatta beredning och bedömde att ärendet var slutbehandlat mot bakgrund av den genomförda forskningsöversikten. Gudstjänstutskottet anser att detta är felaktigt och att ärendet inte borde anses slutbehandlat. Den forskningsöversikt som sammanställts borde i stället utgöra förarbete till den utredning som motionen eftersöker. Utskottet anser att kyrkostyrelsen inte fullgjort sitt uppdrag i att efterleva kyrkomötets beslut.

Uppsala den 4 oktober 2023

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Fredrik Eriksson, Lisa Tegby, Manilla Nordanstig, Torvald Johansson, Mattias Lundberg, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg och Fredrik Sidenvall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Lars G Linder, Sofija Lazic Pedersen, Birgitta Nilsson, Johan Garde, Knapp Anna Eriksson, Lars Jakobsson, Agne Arnesson, Jerker Schmidt, Birgitta Thörn, Anne Sörman, Kristina Hyse, Åsa Öckerman och Helén Lindbäck.

Biskoparna Åke Bonnier och Karin Johannesson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2023:3y

Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Till ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2023:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden

Utskottet finner att styrelsen följt utskottets önskan om en mer fyllig rapportering av ärendebalansen.

Bland de ärenden som kyrkostyrelsen återrapporterar till årets kyrkomöte har samhälls- och kulturutskottet i sitt samtal valt att kommentera följande ärenden:

- ◆ Ärende KmSkr 2020:15. Utskottet vill understryka vikten av det arbete som sker i enlighet med motion 2020:12 samt 2020:25. Utskottet ser fram emot redovisningen av det arbete som pågår med att ta fram metodstöd i syfte att motverka våld i nära relationer och kunna agera på ett adekvat sätt. Utskottet vill uppmana till att lyfta in frågor om våld i nära relationer till det kommande tematiska kyrkomötet 2024.
- ◆ Ärende KmSkr 2022:22. Utskottet ser fram emot kommande rapportering och resultat av kampanjer i samband med de kyrkliga högtiderna.

Till utskottets sammanträde har en särskild redovisning skett om ärende om biskopsansvar för Svenska kyrkans webbsida. Utskottet finner att arbetet sker på ett systematiskt och tillfredsställande sätt och vill understryka vikten av att detta angelägna arbete sker.

Kommentarer 2023

- ◆ **Kyrkomötets skrivelse 2022:22 med samhälls- och kulturutskottets betänkande 2022:2 Varumärke och kampanj (KS 2022-6990)**
Ärendet bereds huvudsakligen inom kyrkokansliet, inom ramen för kommunikation för en närvarande och synlig kyrka, det vill säga kommunikationssatsningen som handlar om att komplettera församlingars och pastorats kommunikation till exempelvis unga.
Slutrapporteras till kyrkomötet senast 2026. Skrivelsen är inte slutbehandlad
- ◆ **Kyrkomötets skrivelse 2021:20 med samhälls- och kulturutskottets betänkande 2021:6 Diakonins kunskap (KS 2021-1625)**
Kyrkomötet beslutade 24 november 2021 med anledning av samhälls- och kulturutskottets betänkande SK 2021:6 att bifalla motion 2021:21 av Anna Karin Hammar och Elisabeth Rydström, Diakonins kunskap, att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur Svenska kyrkan mer systematiskt kan ta vara på det diakonala arbetets kunskap om samhällssituation, kristen teologi och diakonala arbetsmetoder. Ärendet bereds inom kyrkokansliet med befintliga resurser. Under första halvåret 2023 har arbetet pågått med att kartlägga den tysta kunskapen i församlingsverksamhet och under hösten 2023 systematiseras befintlig kunskap för att presenteras i resursbank. Samtidigt pågår arbete med analys av diakonimatrix och systemfelsrapportering. För att ytterligare tillgängliggöra metoder och kunskap

inom diakonin görs insatser bland annat genom en spridningskonferens i samverkan med relevanta aktörer inom både praktisk diakoni och akademi. Slutrapporteras till kyrkomötet tidigast 2024. Skrivelsen är inte slutbehandlad

◆ **Kyrkomötets skrivelse 2021:21 med samhälls- och kulturutskottets betänkande 2021:8 Nationell dopkampanj (KS 2021-1626)**

Ärendet om Nationell dopkampanj bereds huvudsakligen inom kyrkokansliet, med teologiska perspektiv. Projektet har jobbat i nära samarbete med kommunikatörer från församling, pastorat och stift för att ringa in målgrupper för kampanjen och föra dialog om hur olika målgrupper för dopkommunikation kan tas om hand i det löpande kommunikationsarbetet i Svenska kyrkan. Projektet har också erbjudit praktiskt stöd till församlingarna kring uppdateringar av lokala webbsidor om dopet. De nationella sidorna om dopet har fått nya och uppdaterade texter.

En uppföljning görs tillsammans med Novus för att ta reda på hur kampanjen togs emot. En uppföljande kampanjperiod planeras inför hösten. Slutrapporteras till kyrkomötet tidigast 2024. Skrivelsen är inte slutbehandlad

◆ **Kyrkomötets skrivelse 2018:5 med samhälls- och kulturutskottets betänkande 2018:10 Flygplatskyrkans framtid (KS 2018-1385, KS 2020-0924).**

Kyrkostyrelsens beslut innebär att Flygplatskyrkan inte inkluderas i särskilt prioriterade områden för beräkning av institutionssjälavårdsbidrag men det innebär att enskilda stift ändå, genom egna prioriteringar, kan välja att ge verksamhetsbidrag till församlingar/pastorat som bedriver exempelvis Universitetskyrka, Flygplatskyrka eller Samverkan Kyrka–Polis. Ärendet är slutbehandlat.

4 oktober 2023

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Anton Härder, ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Anton Härder, ordförande, Sofia Rosenquist, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Olle Rydell, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Kerstin Eskhult, Karin Stierna, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Jenny Delén.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mattias Benke, Bodil Wennerström, Signe Wolf, Barbro Wiskari, Joakim Persson, Jan Wahn, Rodney Engström, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Christoffer Stavenow och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2023:4

Utredning kring fördelning av ekonomiska resurser

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2023:83.

I motionen föreslås att kyrkostyrelsen ska utreda hur ekonomiska resurser ska fördelas inom Svenska kyrkan så att församlingar och pastorat inte ska drabbas ekonomiskt om intäkterna från skogsbruket minskar.

Utskottet menar att utredningen om hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk bland annat ska utreda hur ett ekologiskt och ekonomiskt hållbart skogsbruk säkerställs. Prästlönetillgångarna innehåller även andra inkomstkällor utöver skogsbruket samt att Svenska kyrkans utjämningsystem kompenserar för minskade intäkter.

Utskottet föreslår att kyrkomötet ska avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2023:83.

Motionens förslag

Motion 2023:83 av Åsa Rehdell och Monica Johansson, Fördelningen av ekonomiska resurser

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur ekonomiska resurser ska fördelas inom Svenska kyrkan för att församlingar och pastorat vars intäkter från prästlönetillgångarna överstiger 2 procent av deras totala årliga intäkter, inte ska drabbas ekonomiskt om intäkterna från skogsbruket minskar.

Bakgrund

Lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan

I lagens 9 § finns bestämmelser om den kyrkliga egendomen.

Prästlönefastigheter och prästlönefonder (prästlönetillgångar) har till ändamål att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse. Endast avkastningen får användas för ändamålet.

Prästlönetillgångarna skall förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Regeringen får besluta om tillsyn av förvaltningen.

Förmögenheten skall vara placerad på ett godtagbart sätt.

Kyrkoordningen

Kyrkoordningens 46 kap. behandlar frågor om prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom. Där sägs i 1 § att prästlönetillgångarna har till ändamål att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse. I 2 § regleras att stiftens ska förvalta prästlönetillgångarna, men att församlingarna – eller, i förekommande fall, pastoraten – har andelar i avkastningen av prästlönetillgångarna.

I 3 § sägs att förvaltningen av prästlönetillgångarna ska ske så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga totalavkastning. Tillgångarna ska förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Bestämmelser om fördelningen av den nettovinst som uppkommer i förvaltningen finns i 4 och 5 §§.

4 § Utgifterna för stiftets förvaltning av prästlönetillgångarna ska betalas med inkomsterna från denna förvaltning.

Nettovinsten på förvaltningen av prästlönefastigheterna utgörs av vad som återstår av vinsten från den samlade förvaltningen av denna egendom efter det att stiftet har avsatt de medel som behövs för förvaltningen av egendomen. Nettovinsten av prästlönefondens förvaltning utgörs av avkastningen under räkenskapsåret minskad med det belopp som enligt 11 § har avsatts för att säkra fondkapitalet mot inflationen. (SvKB 2016:1)

5 § Den nettovinst som uppkommer vid förvaltningen av prästlönetillgångarna och som tillkommer församlingarna ska stiftet fördela på dessa i förhållande till deras andelar i prästlönetillgångarna.

Stiftet får dock av vinsten behålla de medel som behövs för förvaltningen.

Samtidigt som vinstmedel betalas ut till församlingarna ska stiftet till den nationella nivån betala ett lika stort belopp. (SvKB 2016:1).

Ytterligare en värdesäkring av prästlönetillgångarna görs genom att reavinster som uppstår i samband med försäljning av prästlönefastigheter tillförs prästlönefondens grundkapital.

10 § Om en prästlönefastighet säljs eller exproprieras, om en naturtillgång upplåts eller något annat liknande görs i fråga om fastigheten, ska ersättningen för detta tillföras stiftets prästlönefond.

11 § Varje år ska ett belopp motsvarande prästlönefondens värdeminskning på grund av inflationen avsättas från fondens avkastning till kapitalet.

Prästlönetillgångarna som en del av utjämningsystemet

Inkomstutjämningsen inom kyrkan är femtioprocentig och den består av två delar.

Den ena delen är utdelningen från prästlönetillgångarna, där andelsägande församlingar får avstå 50 procent av utdelningen till förmån för utjämningsystemet. Den andra halvan betalas in till nationell nivå och finansierar bidragen till stiftens.

Den andra delen är den inkomstutjämningsen som sker mellan församlingar och pastorat och som bygger på medlemmarnas skattekraft. I denna del av inkomstutjämningsen görs avräkning för denna i samband med att kyrkoavgiften betalas ut till enheterna varje månad. Prästlönetillgångarnas del av inkomstutjämningsen omsätter cirka 250 miljoner kronor per år, medan inkomstutjämningsen som styrs av medlemmarnas skattekraft omsätter 467 miljoner kronor 2023.

Dessa två inkomstutjämningsen i systemet kan grovt sägas verka åt olika håll. Vid inkomstutjämningsen som bygger på skattekraft är det främst Stockholmsförsamlingar

som bidrar in i systemet, medan det främst är församlingar i mer glesbefolkade områden som har andelar i prästlönetillgångarna och som därmed bidrar till den delen av inkomstutjämnningen.

Kyrkomötets tidigare behandling av frågan

Frågor rörande prästlönetillgångarna har, utifrån flera olika aspekter, behandlats vid en rad kyrkomöten. Det som refereras till nedan avser tillfällen när frågan har tagits upp från utgångspunkter som ligger nära det som den föreliggande motionen avser.

Kyrkomötet 2014

Vid kyrkomötet 2014 behandlade ekonomi- och egendomsutskottet i sitt betänkande Fördelning av vinsten från prästlönetillgångarna (EE 2014:2) två motioner (2014:8 och 2014:33).

I motion 2014:8 föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som skulle göra det möjligt för stiftet att fördela vinsten från prästlönetillgångarna ”på ett rättvisare sätt”. Beträffande denna motion konstaterade utskottet att den utdelning som stiftet varje år gör till församlingar och pastorat beräknas efter lagskyddade andelstal som varje församling har. Dessa andelstal, sade utskottet, kan endast ändras av Kammarkollegiet efter särskild prövning. Mot denna bakgrund föreslog utskottet att motionen skulle avslås. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I motion 2014:33 föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att se över regelverket för utjämnningssystemet ”för att optimera avkastningen från prästlönetillgångarna”. Utskottet hade vid tidpunkten fått kunskap om att kyrkostyrelsen hade tillsatt en utredning i vars uppgift ingick att göra en översyn av Svenska kyrkans utjämnningssystem. I utredningen hade också inkluderats den särskilda utjämningsavgiften ”som utgör den del av utdelningen från prästlönetillgångarna som tillfaller utjämnningssystemet”. Mot bakgrund av detta menade utskottet att det skulle vara olämpligt att ge kyrkostyrelsen ett särskilt utredningsuppdrag. Av den anledningen föreslog utskottet avslag på motionen. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Kyrkomötet 2015

Vid 2015 års kyrkomöte behandlade ekonomi- och egendomsutskottet i sitt betänkande Ökad återföring av ekonomiska resurser till församlingarna via prästlönetillgångarna (EE 2015:2) en motion (2015:74) där motionären föreslog att kyrkomötet skulle uppdraga till kyrkostyrelsen att föreslå en ändring i kyrkoordningen avseende den procentuella fördelningen av prästlönetillgångarna så att en större andel skulle återföras till berörda församlingar och pastorat. I sina överväganden konstaterade utskottet att församlingarnas fastställda andelar i avkastningen från prästlönetillgångarna kraftigt varierade. Som ett exempel nämndes att det i Stockholms stift fanns församlingar som saknade andelar i avkastningen. Samtidigt, sade utskottet, var det församlingarna i Stockholms stift som i hög utsträckning bidrog till utjämnningssystemet via en omfördelning av kyrkoavgiften. Ett bifall till motionärens förslag skulle, menade utskottet, således riskera att leda till att den ekonomiska solidariteten mellan enheterna inom Svenska kyrkan minskade. Utskottet hänvisade också till förslagen i utredningen (SKU 2015:1) Gemensamt ansvar – en utredning om fastigheter, kyrkor och utjämnningssystem. Av dessa skäl föreslog utskottet avslag på motionen. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Kyrkomötet 2021

Vid 2021 års kyrkomöte behandlade ekonomiutskottet den från år 2020 bordlagda motionen 2020:20 Prästlönetillgångarnas avkastning och utdelning i sitt betänkande E 2021:05. Motionären föreslog en översyn av bestämmelserna kring värdesäkring av prästlönetillgångarna i syfte att ge mer utdelning till stift och församlingar.

Utskottet menade att detta var en komplicerad fråga där det kan finnas olika meningar i enskilda frågor, eftersom det till komplexiteten också hör att det som är bäst för kyrkan i stort, inte alltid kommer att uppfattas som det bästa beslutet för den lokala församlingen eller pastoratet.

Därutöver påtalade utskottet det som ekonomi- och egendomsutskottets ovan nämnda betänkande EE 2015:2 särskilt belyste, kring riskerna för att den ekonomiska solidariteten mellan enheterna i Svenska kyrkan skulle kunna minska. Som systemet nu är utformat, bygger det på ett historiskt förankrat delägarskap och eventuella förändringar måste därför, enligt utskottet, göras med stor försiktighet. Utskottet menade även att det kan uppstå svårigheter om det ska ske förändringar i en verksamhet som är lagreglerad. Utskottet föreslog mot bakgrund av detta att motionen skulle avslås vilket även blev kyrkomötets beslut.

Prästlönetillgångarnas ekonomiska utveckling

De fem senaste åren har prästlönetillgångarna i genomsnitt delat ut cirka 493 miljoner kronor varje år. Enstaka händelser såsom stormar och skogsbränder men även börssvängningar påverkar utdelningen liksom år med kraftig inflation, men generellt sett försöker stiftet hålla en så jämn utdelning som möjligt mellan åren för att denna intäkt ska vara transparent och förutsägbar för församlingar och pastorat. Detta sker genom en balansering av vinstmedel mellan åren.

Det regelverk som finns kring värdesäkring av fondmedel och vid försäljning av prästlönefastigheter innebär årliga tvingande avsättningar, se raden Kapitalisering i tabellen nedan, vilket minskar de utdelningsbara vinstmedlen i syfte att garantera kapitalet.

I snitt har skogsförvaltningen stått för 67 procent av de totala verksamhetsintäkterna i prästlönetillgångarnas förvaltning under femårsperioden. Skogsförvaltningens andel av resultatet har under femårsperioden varierat mellan 53 procent och 71 procent medan fondförvaltningens andel varierat mellan 12 procent och 34 procent.

Nedan visas en tabell över prästlönetillgångarnas resultat de senaste fem åren samt hur de olika näringsgrenarna genererat resultatet.

Miljoner kronor	2018	2019	2020	2021	2022
+ Årets resultat	595	828	730	1230	885
<i>Varav skog</i>	418	438	452	715	608
<i>Varav jord</i>	132	141	179	207	206
<i>Varav fond</i>	85	283	119	342	103
<i>Varav finansiella poster & skatt</i>	-40	-34	-20	-34	-32
- Kapitaliseringar	-133	-214	-264	-588	-598
+/- lanspråktagande av/Avsättning till balanserade vinstmedel	-12	-144	60	-54	147
= Utdelning (sker året efter)	450	470	526	588	434

Den under 2023 påbörjade utredningen om hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk (skogsutredningen) har i sitt uppdrag att undersöka hur Svenska kyrkan kan säkerställa en så ekologisk, ekonomisk, social samt andlig och existentiellt hållbar skogsförvaltning som möjligt där aspekter som mänskliga rättigheter, biologisk mångfald och klimat ska förtydligas. Utredningen ska återkomma med förslag på nödvändiga förändringar i kyrkoordningen.

Utredningen ska leda till ett förändrat ställningstagande eller agerande från Svenska kyrkan för att bidra till att möta utmaningarna i klimatkrisen och hotet mot den biologiska mångfalden samt bidra till att säkerställa Svenska kyrkans långsiktiga finansiering. Bland annat ska frågor om värdesäkring och konsolidering särskilt belysas. Utredningen beräknas slutrapporteras till kyrkomötet tidigast 2024.

Ekonomi i församlingar och pastorat

Kyrkostyrelsen samlar årligen in ekonomiska uppgifter från de ekonomiska enheterna inom Svenska kyrkan, Ekonomisk redogörelse. Uppgifterna utgör underlag för analyser, utredningar, strategiska beslut och förslag till kyrkomötet kring hur den nationella nivåns resurser ska användas på ett sådant sätt att det skapar mervärde i hela trosamfundet och på så sätt genererar ekonomiskt utrymme för församlingar och pastorat att bedriva den grundläggande uppgiften.

De senaste fyra åren har församlingar och pastorat genererat ett överskott om totalt cirka sex miljarder kronor. Fyra miljarder av detta överskott genererades under pandemin, år 2020 och 2021, vilket förklaras med att stora delar av verksamheten tvingades stänga ner eller bedrivas på annat sätt vilket drog ner kostnaderna.

Nedan visas en tabell över den lokala nivåns aggregerade resultat för åren 2019–2022.

Resultaträkning	2022	2021	2020	2019
<i>Intäkter Mdkr</i>				
Kyrkoavgifter	13,9	13,9	14,0	14,3
Begravningsavgift	5,8	5,5	5,2	5,0
Ekonomisk utjämning	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Utdelning från prästlönetillgångar	0,3	0,3	0,2	0,2
Erhållna bidrag och gåvor	1,5	1,5	1,5	1,5
Nettoomsättning	1,3	1,2	1,2	1,4
Övriga verksamhetsintäkter	0,2	0,4	0,3	0,3
Summa intäkter	22,0	21,8	21,5	21,7
<i>Kostnader</i>				
Övriga externa kostnader	-7,6	-7	-6,8	-7,2
Personalkostnader	-12,7	-12,4	-11,8	-12,4
Av- och nedskrivningar	-1,4	-1,3	-1,3	-1,3
Summa kostnader	-21,6	-20,7	-19,9	-20,9
Verksamhetens resultat	0,4	1,1	1,6	0,8
Finansiella poster	0,3	0,8	0,5	0,5
Årets resultat	0,7	1,9	2,1	1,3

Församlingarnas och pastoratens intäkter från prästlönetillgångarna 2022

Variationen är stor mellan Svenska kyrkans församlingar och pastorat kring hur stor andel av intäkterna som härrör från utdelning från prästlönetillgångarna. Cirka en tredjedel (193 enheter) hade år 2022 en utdelning som översteg två procent av verksamhetens intäkter. Antalet enheter med intäkter från prästlönetillgångarna överstigande två procent av *totala* intäkter (inklusive finansiella intäkter) var något lägre, 191 enheter.

Det fanns år 2022 34 enheter som helt saknade andelar, de flesta inom Stockholms stift, och det största belopp som utdelades till en enskild enhet var nio miljoner kronor.

Hjälpmedel för strategiska beslut

Svenska kyrkans nationella nivå tillhandahåller och utvecklar löpande verktyg för att underlätta för församlingar, pastorat och stift att ta det lokala strategiska ekonomiska ansvaret i enlighet med kyrkoordningens bestämmelser. Några exempel är visualiseringsverktyget VisA, där varje enhets ekonomi och verksamhet redovisas för de senaste tio åren och där jämförelser kring verksamhetens och ekonomins utveckling mellan olika enheter kan tas fram.

Andra väsentliga verktyg är den avgiftssimuleringsmall som uppdateras ett flertal gånger per år, där man lokalt kan simulera kyrkoavgiftens och den ekonomiska utjämnings utveckling i upp till 15 år. Denna mall kan även användas för att göra långsiktiga likviditetsbedömningar och belysa ekonomiska konsekvenser av investeringsbeslut, personalförändringar med mera.

Även andra mallar och blanketter har tagits fram för att underlätta för kyrkoråd och stiftsstyrelser att ta de beslut som är nödvändiga för en långsiktigt hållbar ekonomi.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2023:83.
--

Utskottet konstaterar att motionen bygger på ett antagande om minskade skogsintäkter från prästlönetillgångarnas förvaltning. Utskottet vill dock påpeka att prästlönetillgångarnas förvaltning även inbegriper förvaltning av jord och fondförvaltning. Det finns av den anledningen idag inget skäl att anta att den totala avkastningen från prästlönetillgångarna skulle minska. De kapitaliseringskrav som finns för prästlönetillgångarna säkerställer att kapitalet inte urholkas på sikt.

Utskottet menar att dagens befintliga utjämningsystem bland annat har som uppgift att kompensera församlingar och pastorat för minskade intäkter. Därutöver har den pågående skogsutredningen bland annat ett uppdrag att undersöka hur Svenska kyrkan kan säkerställa en såväl ekologiskt som ekonomiskt hållbar skogsförvaltning.

Med anledning av ovanstående föreslår utskottet avslag på motionen.

Uppsala den 5 oktober 2023

E 2023:4

På ekonomiutskottets vägnar

Cecilia Rogne, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Cecilia Rogne, ordförande, Mats Ludvigsson, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojidkow, Victor Backström, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, David Lång, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Patrik Linde, Hilka Andersson, Annika Nyman, Christina Södling, Jan-Hugo Nihlén, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, Agneta Ahlblom, Mats Johannesson och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2023:5

Noaks ark fond

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2023:57, Noaks arks fond. Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar att avslå motionen då det är församlingens uppgift att utöva diakoni. Många församlingar har dessutom stiftelser vars avkastning kan bidra i det diakonala arbetet, likaså används utdelningen från prästlönetillgångarna till diakonala tjänster i lokalsamhället.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2023:57.

Motionens förslag

Motion 2023:57 av Ingvar Jonsson, Noaks ark fond

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta en fond för att ge stöd och hjälp till nödställda människor i Sverige som finansieras genom avkastningen från Svenska kyrkans skogstillgångar.

Bakgrund

Enligt kyrkoordningen är det församlingens grundläggande uppgift att utöva diakoni och församling och pastorat ansvarar för den kyrkliga verksamheten för alla som bor eller vistas inom sitt geografiska område. Den nationella nivåns uppdrag är att stödja stiftens arbete för främjande och utveckling av församlingslivet.

Det finns många utmaningar i församlingens diakonala verksamhet och diakoner och andra medarbetare ställs ofta inför svåra vägval, inte minst när välfärdssamhället har brister och människor kommer i kläm. Många församlingar och pastorat har tillgång till gåvo- och fondmedel, men brottas ofta med frågan om hur församlingen ska använda sina resurser för att stödja att människor ska återfå värdighet och egenmakt och inte bara distribuera ett kortsiktigt ekonomiskt stöd, om än omistligt i den akuta situationen. I en del församlingar kan människor få ett mindre ekonomiskt stöd medan andra församlingar tillhandahåller matkassar eller förbrukningsvaror vid behov. Det är inte ovanligt att diakoner har tillgång till en handkassa för akuta behov, men det finns även de diakoner som inte vill ha en sådan. Det vanligaste är att församlingarna lägger diakonala resurser på att ge stöd och råd för hur man ska klara sin ekonomi eller hjälper till med myndighetskontakter.

Fonder i församlingar och pastorat

Här följer några exempel på församlingar och pastorat i några stift, som förutom ett omfattande diakonalt arbete av stödsamtal, själavård och gruppverksamhet, strukturerat handhar fonder och stiftelser till stöd för människor i ekonomiskt utsatta situationer.

I Stockholms innerstad finns det flera församlingar som förfogar över äldre fonder och stiftelser, exempelvis domkyrkoförsamlingen. Medlen kan gå direkt till enskilda sökande och andra delar av medlen kan användas till verksamhetsbidrag, för exempelvis barn- och ungdomsverksamhet. Katarina församling har stiftelser och gåvomedel att fördela, likaså Västermalms församling som förvaltar flera fonder och stiftelser där man kan ansöka om ekonomiskt stöd. För att få ta del av medlen i de två sistnämnda församlingarna behöver man bo och vara folkbokförd i dessa församlingar.

Sundsvalls församling i Härnösands stift är ett exempel på en församling som delar ut matlådor och har en etablerad verksamhet med utdelning av ekonomiskt stöd från en fond med insamlade medel. De som kan söka ska vara boende i kommunen och diakonkollegiet samarbetar runt bidragsansökningar och beslutsfattande.

I oktober 2019 öppnade diakoner i Kalmar och på Kalmar Stadsmission i Växjö stift en diakonimottagning som vänder sig till människor i behov av tillfälligt ekonomiskt stöd, på grund av arbetslöshet, sjukskrivning eller annat inkomstbortfall. Där är det möjligt att få presentkort till matbutik eller stöd för ansökan om fondmedel för exempelvis glasögon eller tandvård, likaså stöd för ansökan om skuldsanering om det för tillfället är en möjlig väg för den enskilde. Det går också att få stöd för ansökan om matkasse från Stadsmissionen.

Den nationella nivån

Den nationella nivån bidrar som stöd till stiftens undersökningar, analyser och reflektion för det diakonala uppdraget. Likaså erbjuds seminarier och fortbildning. Ett aktuellt exempel är de kostnadsfria digitala kurserna *Trygga din ekonomiska framtid* och *Gilla Din ekonomi* som genomförs i samarbete med Finansinspektionen i september och oktober 2023. Kursinnehållet är skraddarsytt för Svenska kyrkans förutsättningar och riktar sig till de som möter människor i ekonomiskt utsatta situationer, exempelvis diakoner, pedagoger och präster.

Den nationella nivån ansökte i slutet av augusti om sju miljoner kronor hos Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF, för stöd till människor i särskilt utsatta situationer och som drabbats hårt av den ekonomiska situationen i Sverige. I september beviljades Svenska kyrkan sex miljoner kronor som kommer församlingar och pastorat till del genom ett skyndsamt ansökningsförfarande. Bidraget ska i första hand användas för att förstärka befintlig verksamhet. Ett kriterium för bidrag är att det finns samverkan med kommun, annan civilsamhällesorganisation eller annan församling och pastorat. Som nämns i KsSkr 2023:2 har ett anslag på 3,75 miljoner kronor från samma myndighet fördelats från nationell nivå till församlingar och pastorat som mötte människor i särskilt utsatta situationer med anledning av pandemin under 2022.

Trossamfundet Svenska kyrkans stiftelser och fonder

Trossamfundet Svenska kyrkan har ett stort antal stiftelser som förvaltas direkt eller indirekt på den nationella nivån. Antalet stiftelser och fonder varierar över tid, beroende på att nya regelbundet tillkommer genom arv och gåvor, medan andra avslutas, främst genom beslut om permutation av Kammarkollegiet. Under 2022 har totalt 10 stiftelser permuterats och under samma år inkom ett testamente med örönmärkta medel om 5 miljoner kronor till en stiftelse med medicinsk forskning och

stöd till människor med sjukdom eller funktionsvariation som ändamål. Under 2023 förvaltas 48 stiftelser på den nationella nivån med kyrkostyrelsen som högsta beslutande organ. Vissa stiftelser har inskrivet i sina stadgar att det är trossamfundet som ska förvalta och det är fonder som funnits länge och vars ändamål kan vara svåra att bemöta idag. Stiftelserna är till största del avkastningsstiftelser som förmedlar sin avkastning till olika ändamål. För 2022 betalades 9,3 miljoner kronor ut från stiftelserna till olika ändamål utifrån deras stadgar.

De flesta stiftelserna har specifika ändamål eller bestämda destinatärer och för tolv av stiftelserna sker ett ansökningsförfarande via Svenska kyrkans hemsida. Ansökningsperioden för organisationer är 15 maj till 15 juni och privatpersoner kan söka 15 maj till 30 juni. Cirka två tredjedelar av anslagen går till församlingar, organisationer och föreningar och en tredjedel går till privatpersoner. Anledningen till att det mesta delas ut till organisationer är att bidraget då når fler människor och att bidrag till privatpersoner är mer svårbedömt, inte minst för den nationella nivån. Oavsett kräver båda sorternas bidrag ett omfattande ansökningsförfarande med underlag från de sökande som innebär omfattande administration på kyrkokansliet. I år har det nästan varit en fördubbling av ansökningar mot tidigare år, 336 ansökningar från församlingar, föreningar och organisationer och 2 389 ansökningar från privatpersoner, som alla ska hanteras professionellt. Främst de privata ansökningarna har ökat och många söker ekonomisk hjälp för tandvård, mediciner och optikerbesök.
www.svenskakyrkan.se/sok-stiftelser-och-fonder

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2023:57.

Ekonomiutskottet ser motionärens välvilja och utskottet delar den oro som finns över att många människor i Sverige har en ekonomiskt pressad situation idag och att flera människor befinner sig i utsatta situationer. Men utskottet vill understryka att det är församlingens uppgift att utöva diakoni. Stöd till människor i de situationer som motionären beskriver sker också oftast bäst lokalt, där kunskap om människors samlade livssituation finns.

Utskottet vill betona att många församlingar, utöver stiftelser, använder utdelningen av prästlönetillgångarna som ett väsentligt bidrag till diakonala tjänster i lokalsamhället.

Med anledning av ovanstående föreslår utskottet avslag på motionen.

Uppsala den 4 oktober 2023

På ekonomiutskottets vägnar

Cecilia Rogne, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Cecilia Rogne, ordförande, Mats Ludvigsson, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojidkow, Victor Backström, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

E 2023:5

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Patrik Linde, Hilikka Andersson, Annika Nyman, Christina Södling, Jan-Hugo Nihlén, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, David Lång, Agneta Ahlblom, Mats Johannesson och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2023:6

Kyrkoantikvariskt stöd

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2023:40, Kyrkoantikvariskt stöd. Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen, då ett arbete redan pågår och därför inte behöver initieras.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2023:40.

Motionens förslag

Motion 2023:40 av Lennart Matikainen och Axel W Karlsson, Kyrkoantikvariskt stöd

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera förhandlingar med staten om ökat kyrkoantikvariskt stöd.

Bakgrund

Svenska kyrkan får för närvarande 460 miljoner kronor årligen för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena, den så kallade kyrkoantikvariska ersättningen. Ersättningen ingår i statsbudgeten och är kopplad till statens och Svenska kyrkans gemensamma ansvarstagande och förvaltarskap för de kyrkliga kulturminnena såsom kyrkobyggnader, kyrkotomter, begravningsplatser och kyrkliga inventarier som är skyddade av 4 kap. kulturmiljölagen. Svenska kyrkans rätt till ersättning regleras dels i en särskild överenskommelse med staten, dels i kulturmiljölagen (1988:950). Den kyrkoantikvariska ersättningen täcker ungefär hälften av kostnaderna för de kulturhistoriskt motiverade åtgärderna, vilket innebär att Svenska kyrkans församlingar och pastorat bär en lika stor kostnad själva. Svenska kyrkan ansvarar också för att hålla de kyrkliga kulturminnena tillgängliga för människor.

Överenskommelsen utgör grunden för regelbundna avstämningar mellan staten och Svenska kyrkan av systemets funktionalitet. Svenska kyrkan rapporterar i enlighet med överenskommelsen årligen användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen till kulturdepartementet. Vart femte år, vid en så kallad kontrollstation, ska en allsidig analys göras av de kyrkliga kulturvärdena och en uppföljning och utvärdering av de resultat som uppnåtts. Den senaste kontrollstationen ägde rum 2019, nästa sker 2024. Inför kontrollstationerna lämnar såväl Svenska kyrkan som relevanta myndigheter underlag till regeringen, de senare genom särskilda regeringsuppdrag.

Arbetet inför en kontrollstation har de senaste åren följt samma mönster. I takt med att kulturdepartementet erhåller underlag kallar de samman relevanta parter för informella överläggningar, vilka har varit Svenska kyrkan, Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna. Detta för att stämma av och ge möjlighet att respondera eller lämna synpunkter på inlagorna. Rapporterna och de diskussioner som förts ligger därefter till grund för en regeringsskrivelse som sammanställs under våren det aktuella kontrollstationsåret, och som efter debatt i kammaren beslutas av riksdagen, vanligtvis före sommaruppehållet. Den kyrkoantikvariska ersättningens storlek beslutas årligen av riksdagen i samband med höstbudgeten. Även om frågan om den kyrkoantikvariska ersättningens storlek varit och är en viktig del i Svenska kyrkans inlagor och synpunkter i samband med kontrollstationerna, ligger ersättningen idag kvar på samma nivå som bedömdes som rimligt 2000, utgående från 1996 års penningvärde, vilket innebär att den i realiteten successivt kraftigt sjunkit i värde med hänsyn till pris- och löneutveckling.

Enligt plan lämnade Svenska kyrkan sin senaste kontrollstationsrapport *Att möta förändring* till kulturdepartementet den 30 juni 2023. Rapporten analyserar måluppfyllelsen utifrån fördelningen av den kyrkoantikvariska ersättningen och övriga insatser som gjorts sedan den förra kontrollstationen samt diskuterar förutsättningarna för ett fortsatt och framtida arbete. Särskild vikt har lagts vid de förändrade förutsättningar som påverkar arbetet och hur de kan bemötas för att främja de av riksdagen antagna målen för kulturmiljöarbetet: ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.

Enligt rapporten bedömer Svenska kyrkan att de krav som ställs på trossamfundet i överenskommelsen är uppfyllda. Samtidigt konstaterar Svenska kyrkan att staten låtit minska den kyrkoantikvariska ersättningen, trots att omfattningen av trossamfundets samhällseliga åtaganden för kulturarvet är oförändrade. Samtidigt har Svenska kyrkans ansvar för de kyrkliga kulturminnena minskat marginellt då antalet skyddade kyrkor som Svenska kyrkan äger och förvaltar endast är ett fåtal färre sedan Svenska kyrkans och statens relationsändring 2000. Svenska kyrkans förutsättningar att förvalta de kyrkliga kulturminnena har däremot kraftigt förändrats. Ansvarsbördan för Svenska kyrkan att vårda och underhålla kulturarvet vilar idag på väsentligt färre medlemmar än vid relationsändringen.

Svenska kyrkan bedömer i rapporten att en utebliven uppräknings av den kyrkoantikvariska ersättningen får betydande konsekvenser för vården och underhållet av de kyrkliga kulturminnena. Den kyrkoantikvariska ersättningens minskade värde innebär en ökad ekonomisk börda för församlingarna att med egna medel finansiera vård och underhåll av de byggnader som omfattas av den statliga skyddslagstiftningen, oavsett om verksamheten har bruk för byggnaderna eller inte.

Ett viktigt arbete pågår inom Svenska kyrkan för att utjämna förutsättningarna och effektivisera förvaltningen, men det ensamt förmår inte möta de förändringar och samhällsutmaningar som förvaltningen idag ställs inför.

Konsekvenserna av en utebliven uppräknings av den kyrkoantikvariska ersättningen, i kombination med ökade kostnader, kan leda till att lågutnyttjade kyrkor kallställs och endast underhålls på en miniminivå. Församlingarnas ansökningar har under en rad av år mer än dubbelt överstigit den kyrkoantikvariska ersättning som stiftet disponerar, vilket resulterar i hårda prioriteringar och att angelägna åtgärder får avslag eller måste skjutas upp. Att vänta med åtgärder leder till att en underhållsskuld byggs upp och att fördyringar eller skador kan uppstå. Svenska kyrkan konstaterar i sin rapport att den kyrkoantikvariska ersättningen måste höjas och därefter följa kostnaderna för förvaltningen om intentionen med det delade ansvarstagandet och överenskommelsen fortsatt ska vara giltigt.

Kyrkoantikvarisk ersättning har behandlats tidigare i kyrkomötet, senast 2021. Ekonomiutskottets betänkande E 2021:4 omfattar tre motioner med liknande innehåll som årets motion. Utskottet framhöll då att dialog med staten om den kyrkoantikvariska ersättningen är av stor betydelse, men konstaterade samtidigt att sådana samtal redan pågår. Utskottet ansåg därför att en motion kunde anses besvarad och att en motion kunde avslås för att arbete redan pågår, vilket också blev kyrkomötets beslut. Den tredje motionen bifölls av kyrkomötet efter utskottets förslag och kyrkomötet uppdrog till kyrkostyrelsen att se över och förnya påverkan och kommunikation med staten för att uppnå en ökning av kyrkoantikvarisk ersättning för bevarandet av kulturarvet samt att för kommande år fortsätta anslå medel för kyrkounderhållsbidrag. Uppdraget redovisades till kyrkomötet året därpå i kyrkostyrelsens skrivelse 2022:3, Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden och kyrkomötet beslutade att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse till handlingarna.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2023:40.

Det kyrkliga kulturarvet är Sveriges största sammanhållna kulturarv och något som överlämnats till oss av tidigare generationer och som främjas och förnyas. Kyrkorummet gestaltar den kristna tron, men är samtidigt ett offentligt rum öppet för alla. Våra kyrkliga kulturminnen är allmänmänskliga och en del av bygden och dess historia och kan därför vara av stor betydelse för människors hopp i orostider och vara en sammanhållande kraft i samhället. Svenska kyrkans uppdrag att vårda och underhålla kyrkobyggnader är därför förenat med stort ansvar och förpliktigar till god förvaltning.

Ekonomiutskottet anser att avsaknaden av uppräknad av den kyrkoantikvariska ersättningen medför betydande konsekvenser för Svenska kyrkans vård och underhåll av kyrkobyggnader. Utskottet menar att det därför är av största vikt att kyrkostyrelsen fortsätter att påtala behovet av ett ekonomiskt stöd som motsvarar de kostnader som finns idag.

Utskottet betonar att frågan nu hör hemma inom ramen för det kontrollstationsarbete som pågår och att betydelsen av uppdraget beskrivs utförligt i avstämningen med staten. Likaså beskriver kyrkostyrelsen i rapporten hur Svenska kyrkan utvecklat sitt arbete och sin organisation så att det ekonomiska bidraget används och fördelas på bästa sätt. Under våren 2024 kommer regeringen att efter sina överväganden lämna sin skrivelse till riksdagen med förslag på ersättnings storlek.

Utskottet menar att kyrkostyrelsen gör kontinuerliga insatser för att påverka nivån på ersättningen, både genom direkta regeringskontakter och genom samtal med riksdagsledamöter. Utskottet anser därför att det arbete som motionären föreslår redan är initierat och pågår.

Ekonomiutskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motion 2023:40.

Uppsala den 4 oktober 2023

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdkow, Victor Backström, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Patrik Linde, Hilikka Andersson, Annika Nyman, Christina Södling, Jan-Hugo Nihlén, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, David Lång, Agneta Ahlblom, Mats Johannesson och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2023:7

Friår från kyrkoavgift

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2023:98.

Motionen föreslår att uppdra till kyrkostyrelsen att möjliggöra ett retroaktivt friår från kyrkoavgiften med en tvåårig försöksperiod och därefter utvärdera effekterna.

Utskottet föreslår att motionen avslås då det diakonala arbetet är ett uppdrag för församlingarna och att medlemmarna redan idag betalar en kyrkoavgift som står i proportion till inkomsten.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2023:98, punkt 1,
2. avslå motion 2023:98, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2023:98 av Manilla Nordanstig, Friår från kyrkoavgift

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. möjliggöra ett retroaktivt friår från kyrkoavgift för medlemmar med svåra eller tillfälligt försämrade ekonomiska förutsättningar,
2. låta möjligheten gälla under en tvåårsperiod och därefter utvärdera effekterna.

Bakgrund

Regleringar i lag

Lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan innehåller i 7 och 8 §§ bestämmelser om kyrkoavgiften. Där regleras följande.

7 § Den som tillhör Svenska kyrkan skall betala lokal och regional kyrkoavgift.

8 § Församlingen beslutar om lokal kyrkoavgift. Om församlingen ingår i en kyrklig samfällighet, får samfälligheten besluta om hela eller del av avgiften.

Stiftet beslutar om regional kyrkoavgift.

Lagen (1998:1593) om trossamfund innehåller i 16 § bestämmelser om Svenska kyrkans rätt till hjälp med uppbörd av kyrkoavgiften.

16 § Svenska kyrkan har rätt till hjälp av staten med bestämmande, debitering och redovisning av avgifter från dem som tillhör Svenska

kyrkan samt med att ta in avgifterna. Även andra registrerade trossamfund kan beviljas sådan hjälp. Bestämmelser om förfarandet meddelas i särskild lag.

Regeringen beslutar att ett annat registrerat trossamfund än Svenska kyrkan skall få sådan hjälp. Regeringen får besluta att ett trossamfund som har beviljats hjälp inte längre skall få det.

Ytterligare reglering finns i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund där följande bestämmelser ingår.

3 § Avgifter som tas in med statlig hjälp beräknas på grundval av den till kommunal inkomstskatt beskattningsbara förvärvsinkomsten.

5 § Trossamfundet ska senast den 3 december varje år på medium för automatisk databehandling till Skatteverket lämna de uppgifter som behövs för att ta ut avgifterna.

Uppgifterna ska gälla för visst beskattningsår och får endast avse personer som den 1 november året före det beskattningsår för vilket avgiften ska tas in

1. är skyldiga att betala kyrkoavgift enligt 7 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan, eller
2. har eller anses ha samtyckt enligt 6 § denna lag till att betala avgift till trossamfundet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas.

Regeringen har i förordningen (1999:728) om avgift till registrerat trossamfund meddelat följande föreskrifter.

1 § Denna förordning gäller avgifter till registrerade trossamfund enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund.

2 § Skatteverket får meddela föreskrifter om hur de uppgifter som behövs för att bestämma, debitera, redovisa och ta in avgifter till registrerade trossamfund skall lämnas till verket.

Kyrkoordningen

Frågor om kyrkoavgiften regleras i 42 kap. kyrkoordningen. I 2 § finns hänvisningar till ovan refererade bestämmelser i lag.

I 3 § första stycket sägs att när en församling har fastställt budgeten ska kyrkorådet genast underrätta kyrkostyrelsen om den beslutade avgiftssatsen. Av bestämmelsen framgår också att avgiftssatsen ska bestämmas som ett procenttal av den kyrko-tillhörigas inkomst.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötet har behandlat frågor som rör kyrkoavgiften vid ett flertal tillfällen. Det som refereras i det följande gäller ärenden som anknyter till det som den föreliggande motionen aktualiserar.

Kyrkomötet 2002

Ekonomi- och egendomsutskottet behandlade vid 2002 års kyrkomöte i betänkandet Kyrkoavgiften (EE 2002:6) en rad motioner som på olika sätt aktualiserade frågan om kyrkoavgiftens storlek.

I motion 2002:32 föreslog motionären att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utreda förutsättningar och konsekvenser av införande av ett maxbelopp för kyrkoavgiften. I motion 2002:69 föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utreda behovet av och eventuellt komma med förslag om ”golv och tak” i kyrkoavgiften. Ytterligare några motioner innehöll liknande förslag.

I sina överväganden skriver utskottet att ”de skilda frågeställningar som tas upp i motionerna visar på områden som bör belysas närmare. Frågeställningar om kyrkoavgiften är dock mycket komplexa och en utredning bör därför tillsättas.” Utskottet menade att detta möjligen skulle kunna ske inom ramen för utredningen för utvärdering av utjämningsystemet.

I ett till betänkandet fogat yttrande sade budgetutskottet att ”frågan om kyrkoavgiften är av avgörande betydelse för budget- och planeringsförutsättningarna i framtiden”. Vidare angav budgetutskottet att de båda utredningarna, dels den om utvärdering av utjämningsystemet, dels den om konsekvenser av en friare församlingstillhörighet, skulle kunna komma att beröra aspekter kring kyrkoavgiften.

Mot bakgrund av detta föreslog ekonomi- och egendomsutskottet att de till utskottet hänvisade motionerna skulle avslås, men att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utarbeta utredningsdirektiv och låta frågor om kyrkoavgiften utredas med inriktning på förslag till förändringar.

Kyrkomötet beslutade att bifalla utskottets förslag.

Kyrkomötet 2004

I betänkandet Kyrkoavgiften (EE 2004:1) behandlade ekonomi- och egendomsutskottet fyra motioner som alla berörde kyrkoavgiften. Två av dem har anknytning till det nu föreliggande förslaget.

I motion 2004:7 föreslogs att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att snarast komma med ett förslag till ett införande av en högsta kyrkoavgift. Motion 2004:53 innehöll förslaget att kyrkomötet skulle besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att lägga fram förslag med innebörden att kyrkoavgiften inte för någon församling skulle skilja mer än 25 procent från riksgenomsnittet.

I sina överväganden sade utskottet att en ”samlad bedömning av aktuella utredningar i kyrkoavgiftsfrågan ännu saknas”. Vidare noterade utskottet att två mindre utredningar skulle komma att presenteras senare under år 2004, Tak och golv för kyrkoavgiften – kartläggning av uppbördstekniska förutsättningar m.m. samt en rapport kring återbetalningsfrågan. I utredningen om tak och golv för kyrkoavgiften, sade utskottet, finns en hänvisning till förarbetena till lagen (1999:1951) om Svenska kyrkan, där det sägs att avgiften ska sättas i förhållande till inkomsten. Med hänvisning till detta sade utskottet att ett införande av tak för kyrkoavgiften skulle kunna kräva en lagändring.

Till betänkandet fogades ett yttrande (Ln 2004:6y) från läronämnden. I yttrandet påminde läronämnden om den bibliska principen om tionde som ett uttryck för att den enskildes ansvar bör stå i proportion till bärkraft. Vidare underströk läronämnden att det också är teologiskt viktigt att aktualisera de ekonomiskt sämst ställdas villkor för erläggande av kyrkoavgift.

Mot bakgrund av detta och med instämmande i läronämndens bedömning föreslog utskottet avslå på båda motionerna.

Kyrkomötet beslutade att bifalla utskottets förslag.

Kyrkomötet 2008

Vid 2008 års kyrkomöte behandlade ekonomi- och egendomsutskottet i sitt betänkande Möjlighet till befrielse från kyrkoavgift (EE 2008:7) en motion (2008:50) med förslaget att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utreda och återkomma med förslag till uppbördsrutiner som skulle befria kyrkomedlemmar med de lägsta inkomsterna från kyrkoavgift. Det handlade därmed om nivån på kyrkoavgiften, men ur perspektivet att det skulle införas ett golv för denna.

Utskottet fann att frågan var angelägen, men föreslog ändå avslag på motionen. Detta skedde med hänvisning till att kyrkostyrelsen kontinuerligt arbetade med frågan. Utskottet underströk betydelsen av att detta också fortsatt skulle vara fallet.

Läronämnden hänvisade i sitt yttrande till det som nämnden hade sagt i sitt yttrande vid 2004 års kyrkomöte, nämligen att den bibliska principen om tionde som ett uttryck för att den enskildes ansvar bör stå i proportion till bärkraft. Därför fann läronämnden att ”en proportionalitet mellan inkomstens och kyrkoavgiftens storlek uttrycker den solidaritet som bör präglade den kristna kyrkan”.

Vidare hade läronämnden betonat att det också är teologiskt viktigt att aktualisera de ekonomiskt sämst ställdas villkor för erläggande av kyrkoavgift.

Kyrkomötet beslutade bifalla utskottets förslag.

Vid kyrkomötet 2008 besvarade kyrkostyrelsen en fråga (2008:14) om maxbelopp för kyrkoavgiften. I sitt svar framhöll kyrkostyrelsen att frågan hade varit föremål för en konsekvensanalys beträffande införandet av tak och golv på kyrkoavgiften. Analysen, sade kyrkostyrelsen, pekade på att ett antal bestämmelser i kyrkoordningen och viktigare, ett antal lagar skulle behöva omformuleras. Det senare innebar att kyrkan inte ensam ägde frågan. I svaret från kyrkostyrelsen sades också följande. ”Den statliga hjälpen med uppbörden av kyrkoavgiften är mycket viktig för kyrkan och det är därför angeläget att reglerna för beräkning av kyrkoavgiften är enkla och så nära som möjligt ansluter till kommunalskatteberäkningen.” Kyrkostyrelsen konstaterade att genomförda utredningar och analyser inte hade föranlett kyrkostyrelsen att lägga fram något konkret förslag.

Kyrkomötet 2014

Frågan om ett golv för kyrkoavgiften återkom vid 2014 års kyrkomöte. I betänkandet Inför ett golv för kyrkoavgiften (EE 2014:7) behandlades en motion (2014:49) där kyrkostyrelsen föreslogs få i uppdrag att utreda möjligheterna att införa ett golv för kyrkoavgiften.

Utskottet noterade att ”nuvarande lagstiftning om kyrkoavgift påbjuder att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala kyrkoavgift och att denna avgift ska beräknas som en procentsats på medlemmens kommunalt beskattningsbara inkomst”. Därmed, fortsatte utskottet, äger Svenska kyrkan inte själv frågan. Mot den bakgrunden menade utskottet att det i motionen framlagda förslaget skulle avslås.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Kyrkomötet 2017

I betänkandet Golv och tak för kyrkoavgiften (EE 2017:2) behandlade ekonomi- och egendomsutskottet vid 2017 års kyrkomöte en motion (2017:123) med förslaget att kyrkomötet skulle besluta uppdraga till kyrkostyrelsen att utreda ett införande av golv och tak gällande kyrkoavgiften.

I sina överväganden framhöll utskottet att den som är medlem i Svenska kyrkan enligt lag är skyldig att betala kyrkoavgift i den mån medlemmen har en kommunalt beskattningsbar inkomst. Utskottet påminde också om att kyrkostyrelsen som svar på

en fråga under 2008 års kyrkomöte hade redovisat varför man inte avsåg att lägga fram något konkret förslag i frågan om golv och tak för kyrkoavgiften. Vidare konstaterade utskottet att eftersom kyrkoavgiften tas ut efter en procentsats i förhållande till denna inkomst, innebär detta att var och en får bidra till Svenska kyrkans verksamhet efter egen ekonomisk bärkraft. Befintlig lagreglering gav inte, sade utskottet, utrymme för att avvika från denna ordning.

Mot denna bakgrund föreslog utskottet att motionen skulle avslås. Till betänkandet fogades en reservation till förmån för motionens förslag.

Kyrkomötet beslutade att bifalla utskottets förslag.

Kyrkomötet 2021

I ekonomiutskottets betänkande E 2021:7 Tak för kyrkoavgiften behandlades motion 2021:60 med förslaget att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att införa ett tak på kyrkavgiften för den enskilde.

Utskottet konstaterade att frågan om kyrkavgiften är reglerad i såväl lagen om Svenska kyrkan som i lagen om avgift till trossamfund och att Svenska kyrkan därmed inte ensidigt förfogar över frågan. Därutöver konstaterade utskottet att frågan är väl utredd och att utskottet inte såg något behov av ytterligare utredningar.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2023:98.

Utskottet konstaterar att kyrkoavgiftsfrågan har behandlats av kyrkomötet vid ett flertal tillfällen. Utskottet menar att tanken är god, att det diakonala uppdraget enligt kyrkoordningen är otvetydigt och att stöd till enskilda är en angelägen fråga. Frågan om diakonalt stöd till utsatta är dock en pastoral fråga för den lokala församlingen. Många församlingar har ett omfattande diakonalt arbete och bidrag till enskilda kan ofta finansieras genom exempelvis insamlingar, gåvomedel och bidrag från stiftelser.

Utskottet menar även att genom att kyrkoavgiften tas ut som en procentsats i förhållande till inkomsten sker redan en utjämning där de med lägst inkomster också betalar minst i kyrkoavgift. Utskottet föreslår med anledning av detta att motionen avslås.

Uppsala den 4 oktober 2023

På ekonomiutskottets vägnar

Cecilia Rogne, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Cecilia Rogne, ordförande, Mats Ludvigsson, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojidkow, Victor Backström, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Patrik Linde, Hilikka Andersson, Annika Nyman, Christina Södling, Jan-Hugo Nihlén, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, David Lång, Agneta Ahlblom, Mats Johannesson och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekonomiutskottets betänkande 2023:8

Regelverk vid försäljning av fastigheter

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2023:37.

I motionen föreslås ett uppdrag till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till regler i kyrkoordningen kring försäljning av kyrkor och andra fastigheter.

Utskottet menar att frågor rörande fastighetsförsäljningar är en fråga för den lokala fastighetsägaren som därmed inte kan regleras via bestämmelser i kyrkoordningen.

Utskottet föreslår därför avslag på motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2023:37.

Motionens förslag

Motion 2023:37 av Margaretha Herthelius och Olov Lindquist, Regelverk vid försäljning av fastigheter

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till tydliga regler i kyrkoordningen som anger vad som ska gälla vid försäljning av kyrkor och andra fastigheter.

Bakgrund

Motioner rörande försäljning av fastigheter och särskilt kyrkobyggnader har behandlats av kyrkomötet vid ett flertal tillfällen, men då ur andra perspektiv än det som motionen anför. Som exempel kan anges ett flertal motioner sedan 2016 som i huvudsak haft inriktning mot avyttring av övertaliga kyrkor.

Kyrkoordningen

Bestämmelser om kyrkobyggnader

Kyrkoordningens kapitel 40 innehåller bestämmelser kring kyrkobyggnader.

7 § En församling får besluta att ett kyrkorum inom församlingen ska tas ur bruk. Om församlingen ingår i ett pastorat, ska beslutet dock fattas av pastoratet.

Om församlingen inte godkänner att kyrkorummet tas ur bruk, får pastoratet besluta om detta endast om det finns särskilda skäl.

8 § Om församlingen eller pastoratet överväger att ta ett kyrkorum ur bruk ska samråd ske med stiftsstyrelsen. När det finns ett förslag om att ta ett kyrkorum ur bruk ska stiftsstyrelsen under tiden för samrådet ge domkapitlet och länsstyrelsen tillfälle att yttra sig.

För att gälla ska ett beslut att ta ett kyrkorum ur bruk fastställas av stiftsstyrelsen.

När en kyrkobyggnad har överlåtits till trossamfundet Svenska kyrkan enligt 10 § får kyrkostyrelsen besluta att ta ett kyrkorum ur bruk. Före ett sådant beslut ska kyrkostyrelsen ge domkapitlet i det stift där kyrkan är belägen och den länsstyrelse som har tillsynsansvar enligt kulturmiljölagen tillfälle att yttra sig.

10 § En församling, eller om församlingen ingår i ett pastorat, pastoratet får efter godkännande av stiftsstyrelsen överlåta en kyrkobyggnad med tillhörande kyrkotomt till trossamfundet Svenska kyrkan.

Ett sådant beslut får fattas bara om

1. kyrkobyggnaden inte ska användas för församlingens gudstjänster,
2. det har prövats om det finns en alternativ användning, och
3. kyrkostyrelsen har godtagit att överta kyrkobyggnaden.

Däremot innehåller kapitlet inte några bestämmelser avseende församlingens övriga fastighetsbestånd.

Bestämmelser om ekonomisk förvaltning med mera

Elfte avdelningen i kyrkoordningen behandlar ekonomi och egendom. I kapitel 47 finns bestämmelser om den ekonomiska förvaltningen för församlingar och pastorat.

1 § Församlingen ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Församlingen ska ha en ekonomisk ställning som utgör en betryggande buffert för ekonomiska påfrestningar.

Om en församling ingår i ett pastorat ska det som sägs i detta kapitel om församlingar i stället gälla pastoratet.

2 § Församlingen ska förvalta sina medel på ett sådant sätt att kravet på god avkastning och betryggande säkerhet tillgodoses. Medlen ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Kyrkofullmäktige ska utfärda närmare bestämmelser om hur medlen ska förvaltas.

3 § När en upphandling görs ska man utnyttja de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföra den affärsmässigt. Vid upphandling ska alla anbudsgivare, anbudssökande och anbud behandlas utan ovidkommande hänsyn.

I kapitel 2 finns den så kallade likställighetsprincipen.

4 § En församling ska behandla dem som tillhör församlingen lika om det inte finns sakliga skäl för något annat.

I kapitel 10 beskrivs den nationella nivåns uppdrag.

1 § Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt trossamfund som framträder som församlingar och stift. Svenska kyrkan har också nationella organ.

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Kyrkomötet får inte besluta i sådana enskilda frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i.

E 2023:8

Svenska kyrkans överklagandenämnd

Svenska kyrkans överklagandenämnd är en självständig nämnd som kan överpröva beslut fattade i Svenska kyrkan. Överklagandenämnden har vid flera tillfällen behandlat ärenden som rör fastighetsförsäljningar där man i överklagandet hänvisat till att försäljningen strider mot kyrkoordningens bestämmelser om god ekonomisk hushållning, likställighetsprincipen och/eller god medelsförvaltning.

- ◆ Beslut 2001/08 Försäljning i strid mot god ekonomisk hushållning i verksamheten och om god avkastning i medelsförvaltning
- ◆ Beslut 2004/02 Fråga om fastighetsförsäljning som inte skett till den som lämnat det högsta anbudet strider mot regleringen i kyrkoordningen
- ◆ Beslut 2010/23 Fråga om försäljning skett till underpris, brister i beredningen samt jäv.

I samtliga fall har överklagandena avslagits. Överklagandenämnden konstaterar i sitt beslut 2001/8 att i dessa fall är inte heller kyrkoordningens bestämmelse om upphandling tillämplig.

Enligt Överklagandenämndens uppfattning bör det i princip gälla samma krav på affärsmässighet, konkurrens och objektivitet vid försäljning av egendom som vid upphandling. Kyrkoordningen innehåller emellertid inte någon motsvarande uttrycklig reglering för detta. Inte heller medför likställighetsprincipen i detta fall något krav på att försäljningen skall ske genom offentligt utbudande. Likställighetsprincipen gäller nämligen inte när en församling eller samfällighet köper eller säljer fastigheter.

Handledning för fastighetsförvaltning och upphandling

Under hösten kommer den handledning för fastighetsförvaltning och upphandling som utarbetats inom kyrkokansliet att färdigställas. Handledningen är ett av uppdragen som beslutades av kyrkomötet i enlighet med förslagen i utredningen *Gemensamt ansvar – en utredning om fastigheter, kyrkor och utjämningsystem (SKU 2015:1)*. I handledningen ges råd och rekommendationer för församlingar och pastorat för att stödja kyrkoråden i arbetet med det lokala ansvaret för fastighetsförvaltningen.

Här berörs bland annat kortfattat frågor kring försäljning av fastigheter och en arbetsmodell presenteras. Ett särskilt avsnitt behandlar de omständigheter som föreligger vid försäljning av kyrkobyggnader.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2023:37.
--

Utskottet konstaterar att församlingar och pastorat äger och fritt förfogar över ett stort antal fastigheter och byggnader. I kyrkoordningen finns bestämmelser kring hur ett kyrkorum får tas ur bruk, däremot saknas regelverk kring försäljning av kyrkobyggnader och fastigheter. Frågan har dock vid ett flertal tillfällen prövats av Överklagandenämnden.

Utskottet menar att frågan om försäljning av fastigheter är en fråga för den lokala fastighetsägaren utifrån de lokala förutsättningarna och att frågan därmed, i enlighet

med kyrkoordningens bestämmelse i 10 kapitlet 1 §, 2 stycket, inte får hanteras genom generella bestämmelser i kyrkoordningen:

1 § Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt trossamfund som framträder som församlingar och stift. Svenska kyrkan har också nationella organ.

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Kyrkomötet får inte besluta i sådana enskilda frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i.

Fastighetsförsäljning har ett omfattande allmänt regelverk och inom Svenska kyrkan blir detta extra komplext eftersom många byggnader är kulturhistoriskt värdefulla och/eller ligger på eller i direkt anslutning till en begravningsplats. Utskottet ser behovet av vägledning och anvisningar inom fastighetsområdet men anser inte att detta uppnås genom bestämmelser i kyrkoordningen. Den nationella nivån kan bistå med kompetens, men då i en rådgivande roll. Utskottet ser därför fram emot den av kyrkomötet beslutade kommande handledningen för fastighetsförvaltning och upphandling som stöd för församlingar pastorat och stift.

Mot bakgrund av detta föreslår utskottet avslag på motion 2023:37.

Uppsala den 5 oktober 2023

På ekonomiutskottets vägnar

Cecilia Rogne, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Cecilia Rogne, ordförande, Mats Ludvigsson, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojidkow, Victor Backström, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Patrik Linde, Hilka Andersson, Annika Nyman, Christina Södling, Jan-Hugo Nihlén, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, David Lång, Agneta Ahlblom, Mats Johannesson och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.